

Ny kursplan – förändrad undervisning?

– en kvalitativ studie om ämnet idrott och hälsa
efter läroplansskiftet 2011

Teddie Eriksson, Elin Jönsson och Sofia Lund

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Examensarbete 80:2011
Utbildningsprogram 2007-2011
Handledare: Suzanne Lundvall
Examinator: Karin Redelius

New curriculum – changes in teaching?

– a qualitative study of physical education and health after the curriculum change in 2011

Teddie Eriksson, Elin Jönsson and Sofia Lund

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES
Advanced graduate essay 80:2011
Teacher program: 2007-2011
Supervisor: Suzanne Lundvall
Examiner: Karin Redelius

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar

Syftet med studien har varit att, i ett inledande skede, undersöka hur läroplansskiftet 2011 påverkar ämnet idrott och hälsa uppdrag och innehåll i grundskolans årskurs 7-9. Frågeställningarna är ”Vilka förändringar framträder vid en jämförelse mellan kursplanen i idrott och hälsa från 1994 respektive 2011?” och ”Hur uppfattar lärare den nya kursplanen i idrott och hälsa, och vad lyfter de fram i relation till sin undervisning?”.

Metod

De metoder som har använts har varit en komparativ textanalys och kvalitativa intervjuer. Textanalysen har behandlat kursplanen i idrott och hälsa från 1994 respektive 2011. Kontakt med respondenter togs vid ett seminarium om den genomförda skolreformen i början av hösten 2011 på GIH. Ett strategiskt urval av fyra lärare gjordes därefter. Det empiriska materialet tolkades genom en intern reliabilitetsbedömning. Resultaten analyserades sedan med hjälp av Basil Bernsteins begrepp *klassifikation*, *inramning*, *integrerad kod* och *samlingskod*.

Resultat

I textanalysen framträder att kursplanen i idrott och hälsa från 2011 är tydligare än kursplanen från 1994. Tydligheten består i dispositionen, det enklare språket, de språkliga strategierna och införandet av ett centralt innehåll. I textanalysen framträder även att innehållet i de båda kursplanerna inte märkbart skiljer sig åt. Även lärarna uppfattar den nya kursplanen som tydligare. De har tagit fasta på olika förändringar i och med den nya kursplanen, och gjort olika förändringar i sin undervisning. Det centrala innehållet verkar användas som en checklista för lärarnas befintliga undervisningsinnehåll.

Slutsats

Lärarna har uppfattat den nya kursplanen på skilda sätt, och därför gjort olika förändringar i sin undervisning. Att detta skett kan bero på tidsbrist och dålig förberedelse inför Lgr 11. Om lärarna följt kursplanen från 1994 medför den nya kursplanen inga större förändringar i undervisningen. Lärarnas nu bedrivna undervisning representerar en relativt stark klassifikation avseende ämnets innehåll, med en relativt svag inramning avseende de valmöjligheter kursplanen överlåter till lärarna.

Abstract

Aim and questions

The study's aim has been to examine how the curriculum change in 2011, in an initial stage, affect the subject physical education and health's mission and content in the primary grades 7-9. The questions are "What changes appear in a comparison of curriculum in physical education and health from 1994 to 2011?" and "How do teachers perceive the new curriculum in physical education and health, and what do they highlight in relation to their teaching?".

Method

The methods are comparative textual analysis and qualitative interviews. The textual analysis deals with the curriculum in physical education and health from 1994 and 2011. The respondents were contacted in the early autumn in 2011, during a seminary about the school reform at GIH. A strategic choice of four teachers was made to the qualitative interviews. The empirical data were interpreted by an intern reliability assessment. The results were therefore analyzed with help of Basil Bernstein's terms *classification*, *framing*, *integrated code* and *elaborated code*.

Results

The textual analysis shows that the curriculum in physical education and health from 2011 is clearer than the curriculum from 1994. This is because of the disposition, the simplified language, the linguistic strategies and the introduction of a central content. In the textual analysis it also appears that the content does not differ noticeably. Even the teachers perceive the new curriculum as clearer. They have noticed different changes, and therefore made various changes in their teaching. The central content seems to be used as a checklist for their current teaching content.

Conclusions

The teachers interpret the new curriculum in different ways, and have therefore made different changes in their teaching. That this occurred may be because of lack of time and preparation before Lgr 11. The textual analysis shows that if the teachers had followed the curriculum from 1994, the new curriculum will not result in major changes in terms of teaching. Furthermore the analysis shows that the curriculum is represented by a stronger classification in content, but still with a relatively weak framing when it comes to the choices that the curriculum leaves to the teachers.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Bakgrund.....	2
1.2.1 Behovet av en ny läroplan.....	2
1.2.2 Kompletterande material till den nya läroplanen.....	3
1.2.3 Arbetet bakom Lpo 94 och Lgr 11.....	4
1.3 Forskningsläge.....	4
1.3.1 Sammanfattning av forskningsläget.....	10
1.4 Syfte och frågeställningar.....	11
1.5 Teoretisk utgångspunkt.....	11
2 Metod.....	12
2.1 Val av metod.....	12
2.2 Urval.....	13
2.3 Procedur.....	14
2.4 Validitet och reliabilitet.....	15
3 Resultat.....	16
3.1 Förändringar i kursplanen.....	17
3.1.1 Kontext.....	17
3.1.2 Innehåll.....	18
3.1.3 Relationer.....	20
3.1.4 Summering.....	22
3.2 Lärarnas intervjuutsagor.....	23
3.2.1 Förberedelser inför den nya kursplanen.....	23
3.2.2 Lärarnas uppfattning om den nya kursplanen.....	24
3.2.3 Behovet av den nya kursplanen.....	29
4 Diskussion.....	29
4.1 Resultat kopplat till tidigare forskning.....	30
4.2 Tolkning av resultaten utifrån teoretisk utgångspunkt.....	34
4.3 Slutsats.....	36
4.4 Styrkor och svagheter.....	36
4.5 Förslag till framtida forskning.....	37

Käll- och litteraturförteckning

Bilaga 1 Käll- och litteratursökning

Bilaga 2 Intervjumall

Bilaga 3 Tabeller över innehållsskillnader i kursplanerna

1 Inledning

1.1 Introduktion

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, med tillhörande kursplaner har enligt regeringens utredning ”Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan” från 1997 varit svårtolkade.¹ Därav ansågs det finnas ett behov av en ny läroplan i den svenska skolan. Höstterminen 2011 togs den nya läroplanen, Lgr 11, i bruk efter att under flera år ha utarbetats av forskare, verksamma lärare, ämnesdidaktiker, och specialpedagoger.²

En av regeringens utredningar ansåg att den statliga styrningen av skolan genom Lpo 94 var svag, då kursplanerna gav lärarna liten ledning för att planera och genomföra undervisning. Inte heller hade lärarutbildningarna förberett blivande lärare tillräckligt väl för att arbeta efter måldokumentet, och samtidigt hade fortbildningsinsatser saknats. I stället var det ofta erfarenheter från tidigare läroplaner och läromedel som lärare utgick ifrån. Detta medförde att undervisningen i grundskolan inte varit likvärdig i landet.³

Efter vad vi erfarit under vår studietid kan undervisningen i ämnet idrott och hälsa se väldigt olika ut beroende på skola. Tyvärr har det ibland också varit svårt att se kopplingen mellan lärares undervisningsinnehåll och kursplanens, då vissa moment i kursplanen ibland helt ignoreras av läraren.

Det pågående läroplansskiftet känns för oss högst aktuellt då vi tar examen vid Gymnastik- och idrottshögskolan och ska ut och undervisa efter den nya läroplanen, Lgr 11, även fast att vi utbildat oss utifrån den äldre läroplanen, Lpo 94. Detsamma gäller för redan verksamma lärare som har sin utbildning utifrån någon av de äldre läroplanerna. Med anledning av detta är det intressant att i denna studie titta närmare på vad som skiljer de båda kursplanerna i idrott och hälsa åt, och om skolreformen medfört att den nya läroplanen blivit tydligare samt hur de verksamma lärarna uppfattar den nya kursplanen.

¹ Utbildningsdepartementet, *Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan*, 2007-05-03.

² Skolverket, *Skolverkets arbetsprocess*, 2010-02-23.

³ Utbildningsdepartementet, *Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan*, 2007-05-03

1.2 Bakgrund

1.2.1 Behovet av en ny läroplan

Utredningen ”Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan” på uppdrag av Utbildningsdepartementet visar att Lpo 94 med tillhörande kursplaner är svårtolkade vilket lett till att undervisningen i grundskolan inte varit likvärdig i landet. Kursplanerna har ett abstrakt språk och är svåra att tolka. Det finns heller inget stödmaterial som hjälp för tolkningen.⁴

Kursplanerna i Lgr 11 har fått ny struktur. De är indelade i rubrikerna syfte, centralt innehåll och kunskapskrav. Utbildningsminister Jan Björklund menar att den nya läroplanen ska förmedla tydliga och konkreta krav.⁵ Regeringen skriver att de nya kursplanerna ska vara tydliga, vilket ska ge ett ökat stöd för lärares undervisning och de ska främja en likvärdig bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper. Kursplanerna ska vara väl kända av skolledare, lärare och andra verksamma i skolan samt elever och föräldrar. Detta ska stärka skolans uppföljning och utvärdering och därmed ge ett bättre underlag för individanpassade insatser.⁶

Den tidigare läroplanen, Lpo 94, finns i en förordning som beslutats av regeringen. Den började gälla den 1 juli 1995 för grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan och sameskolan. Sedan den 1 augusti 1998 gällde den även för förskoleklassen och skulle tillämpas inom fritidshemmet. Lpo 94 innehåller skolans värdegrund och uppdrag samt mål och riktlinjer för utbildningen. Kursplanerna för grundskolan finns i en förordning vid sidan av Lpo 94. Kursplanerna kompletterar alltså läroplanen och anger målen för undervisningen i varje enskilt ämne.⁷

Det nya målsystemet från 2011 omfattas av en läroplan för varje skolform (grundskolan, sameskolan, specialskolan och grundsärskolan) och består av två delar. Del ett består av skolans värdegrund och uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer. Denna del är densamma för samtliga skolformer. Del två består av respektive skolforms kursplaner.

⁴ Utbildningsdepartementet, *Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan*, 2007-05-03

⁵ Utbildningsdepartementet, *Nya läroplanen sätter tydliga mål för lärare och elever*, 2010-10-11.

⁶ Utbildningsdepartementet, *Frågor och svar om nya läroplaner och kursplaner*, 2011-03-28.

⁷ Ibid.

Kursplanerna kompletteras med nationella kunskapskrav i årskurs 3, 6 och 9 i grundskolan. Kunskapskrav är utarbetade för de godkända betygsstegen A, C och E. Obligatoriska nationella prov ska genomföras för de årskurser som enligt förslagen kommer att stämmas av nationellt, det vill säga i årskurserna 3, 6 och 9. De nationella proven ska i första hand syfta till att stödja en likvärdig bedömning av elevernas kunskapsutveckling, och en likvärdig betygssättning samt ge underlag för uppföljning av grundskolans resultat. Regeringen menar att stöd för lärares tolkning av kursplanerna ges genom kommentarmaterialen till läroplanen.⁸

1.2.2 Kompletterande material till den nya läroplanen

I och med införandet av den nya läroplanen har Skolverket skapat ett stödmaterial riktat till rektorer, lärare och föräldrar. Under vintern och våren 2010 skickade Skolverket ut läroplaner till alla Sveriges lärare i grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, förskoleklass och fritidshem.⁹ Detta utskick gjordes eftersom Skolverket sedan tidigare läroplansrevideringar insett betydelsen av att alla lärare har en egen läro- och kursplan.¹⁰ Kursplanskonferenser har hållits för nyckelpersoner i grundskolan, sameskolan och specialskolan. Powerpointfilerna som använts vid konferenserna finns tillgängliga på Skolverkets hemsida. En broschyr med namnet ”Skola i förändring” har också tagits fram och delats ut i samband med konferenserna.¹¹ Skolverket håller i nuläget på att producera ämnesfilmer, tänkta att användas till kompetensutveckling på lokal nivå. I filmerna berättar delaktiga lärare om framtagandet av de nya styrdokument, samt hur arbetet i skolan kommer att påverkas.¹² Ett diskussionsunderlag har utarbetats som stöd till arbetslagen i skolorna, liksom ett allmänt råd till kursplanerna och kunskapskraven kommer att framtas. Ett bedömningsstöd håller på att utarbetas, liksom informationsmaterial riktat till föräldrar. Detta är tänkt att lärare ska kunna använda sig av i sin kommunikation med hemmen.¹³ Förutom det ovan nämnda finns ett kommentarmaterial till läroplanen och respektive kursplan. Kommentarmaterialet riktas främst till rektorer och lärare för att ge en större förståelse för kursplanerna. Vissa innehållsförändringar och urval motiveras också.¹⁴

⁸ Utbildningsdepartementet, *Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan*, 2007-05-03.

⁹ Skolverket, *Stödmaterial*, 2011-09-08.

¹⁰ Skolverket, *Utskick av läroplaner*, 2011-04-13.

¹¹ Skolverket, *Stödmaterial*, 2011-09-08.

¹² Skolverket, *Film*, 2011-07-16.

¹³ Skolverket, *Stödmaterial*, 2011-09-08.

¹⁴ Skolverket, *Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa* (Stockholm: Ordförädet AB, 2011), s.4.

1.2.3 Arbetet bakom Lpo 94 och Lgr 11

År 1991 tillsatte regeringen en läroplanskommitté med uppdrag att utarbeta förslag till nya läroplaner för grund- och gymnasieskolan, komvux samt timplaner och kursplaner för grundskolan. 1992 kom kommitténs slutbetänkande ”Skola för bildning” (SOU 1992:94). Arbetet med att ta fram förslag till kursplaner bedrevs i ämnesgrupper med experter som läroplanskommittén hade tillsatt. Som tidigare nämnts fattade regeringen beslut om den nya läroplanen, Lpo 94, och nya kursplaner i mars 1994 och de trädde i kraft i juli 1995.¹⁵

Under hösten 2008 genomförde Skolverket så kallade ämnesforum kring grundskolans ämnen på uppdrag av regeringen. Deltagarna i respektive forum var huvudsakligen forskare inom det utbildningsvetenskapliga området. Urvalet av forskare representerade olika teoribildningar, lärosäten och miljöer så långt som det varit möjligt. Till varje ämne skapades en arbetsgrupp, och till varje sådan ämnesarbetsgrupp skapades en referensgrupp. Arbets- och referensgrupperna bestod av 5-6 respektive 15-20 personer. Grupperna sattes samman med en blandning av verksamma lärare, ämnesdidaktiker, ämnessakkunniga och specialpedagoger. Arbets- och referensgrupperna arbetade fram ett första förslag till kursplaner som gick ut till externa referensgrupper samtidigt som de presenterades på Skolverkets webbplats. Den första remissperioden följdes av en andra och tredje remissperiod. Inkomna synpunkter analyserades av arbetsgrupperna som sedan bearbetade kursplanerna innan de återigen gick ut till externa referensgrupper och presenterades på webben för synpunkter.¹⁶

Slutligen var den nya läroplanen, Lgr 11, färdig att iscensättas. Höstterminen 2011 började Lgr 11 att gälla i den svenska skolan. Årskurs 9 följer dock fortfarande Lpo 94 under läsåret 2011-2012 och får sina avgångsbetyg enligt det betygssystem som de påbörjat sin utbildning inom. Övriga årskurser i grundskolan får undervisning efter Lgr 11:s nya mål och riktlinjer med start hösten 2011.

1.3 Forskningsläge

Forskningsläget är disponerat på så sätt att det inleds med studier som behandlar läroplansförändring generellt i skolan, därefter presenteras studier om läroplansförändring

¹⁵ Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, Klara Granat, Brev nr: U2011/5266/S.

¹⁶ Skolverket, *Skolverkets arbetsprocess*, 2010-02-23.

inom ämnet idrott och hälsa, och till sist presenteras studier om lärares uppfattningar om ämnet.

I Sandahls avhandling från 2005 är syftet att jämföra skolans idrottsundervisning på normativ och praktisk nivå. Den tidsmässiga avgränsningen sattes i studien från 1962 till 2002. Det visade sig att överensstämmelsen mellan den normativa och den praktiska nivån var stor under 1960-talet. Under 1980-talet började överensstämmelsen mellan norm och praktik att svikta. I och med Lgr 80 infördes ett moment som behandlar ergonomi och hälsa; ett mer teoretiskt inslag. Denna läroplansförändring resulterade dock inte i någon förändring i den praktiska undervisningen. Då Lpo 94 trädde i kraft ersattes huvudmomenten (idrotterna) av tre stora kunskapsområden: friluftsupervisning, teori och rörelse. Trots de radikala förändringarna i kursplanen fortsatte den praktiska undervisningen enligt traditionellt mönster. Aktiviteter som friluftsliv och dans fick marginellt mer plats på schemat, men i stort var det ingen större skillnad på undervisningsinnehållet. Den teoretiska ansatsen i den nya läroplanen ignorerades nästan helt i praktiken.¹⁷ En av Sandahls slutsatser är att relationen mellan normativ och praktisk nivå har förändrats under 1900-talets andra hälft. Under århundradets första hälft verkade läroplanen konservativt genom att hålla fast vid gymnastiken medan idrotten i skolan var på väg framåt. Under århundradets andra hälft, däremot, har läroplanerna reformerats för att utveckla idrott och hälsa, men ämnet höll i praktiken fast vid de konservativa traditionella idrottsaktiviteterna.¹⁸ Bakomliggande orsaker till att de två nivåerna skiljer sig åt skulle kunna vara relationen till omgivningen. Den normativa nivån har verkat oberoende av intressenter och alltså kunnat anpassa sig efter samhällsutvecklingen. Materiella förutsättningar påverkar heller inte denna nivå. Den praktiska nivån, däremot, har säkerligen haft ambitionen att följa samhällsutvecklingen, men i och med inflytandet från föreningsidrotten har undervisningen influerats av fritidens idrotter som därmed även kommit att företräda innehållet i skolundervisningen.¹⁹

Svingby menar, i likhet med Sandahl, att läroplan och skola påverkas av olika faktorer. Hon har i *Läroplaner som styrmedel* från 1978 undersökt vad läroplanen betyder för undervisningen. Hon har jämfört läroplanens mål med lärarnas uppfattning om dessa, samt

¹⁷ Björn, Sandahl, *Ett ämne för alla?: Normer och praktiker i grundskolans idrottsundervisning 1962-2002* (Stockholm: Carlsson Bokförlag, 2005), s. 263-264.

¹⁸ *Ibid.*, s. 265-266.

¹⁹ *Ibid.*, s. 274.

möjligheten till att förverkliga dessa i undervisningen. Svingbys slutsats är att skolan förändras efter samhällets utveckling. Det motsatta förhållandet gäller inte. Samhällsutvecklingen påverkar således förändringar i skolan, men den ger inte några lösningar på hur det rent organisatoriskt och innehållsmässigt ska fungera.²⁰ Undersökningen kommer fram till att ett antal faktorer påverkar lärare och elevers frihet att utnyttja läroplanen som en ram: ekonomiska och andra resurser, lärarnas beredskap, andras beredskap och systemets strukturella villkor. Läroplanens utformning bestäms av relationer till andra faktorer. Det blir därför svårt att bedöma effekten på undervisningen av en detaljerad respektive generell läroplan i skolan.²¹

Jess och Penney har gjort en studie om sambandet mellan ämnet idrott och dess förutsättningar att skapa intressen och möjligheter för människor att upprätthålla ett aktivt och hälsosamt liv, ur ett läroplansutvecklingsperspektiv. Begrepp som *livslångt lärande* och *livslång fysisk aktivitet* presenteras i studien som en grund för kursplaner inom idrott. Det behövs en större vidd med olika perspektiv, och ett nytänkande kring utförandet av kursplaner, som har till syfte att skapa ett större intresse och förmåga för folk att upprätthålla ett aktivt och hälsosamt liv. De hävdar att det finns ett behov av breddning av kompetens, kunskap och förståelse för att utveckla läroplanen i syfte om att få ett livslångt perspektiv på undervisningen.²² Författarna menar att ämnet följer samhällets utveckling och därför borde även läroplanens fokus ligga på vad eleverna behöver i det dagliga livet.²³ I studiens slutliga resonemang framkommer att fler unga människor borde vara delaktiga i utformningen av utvecklingsprocessen kring läroplanen. Detta för att författarna menar allvar med frågor av relevans och äkthet av innehållet, och för att ungdomar inte bara ska placeras som mottagare av förslag och nya krav.²⁴

Morawski har i en avhandling från 2010 använt sig av olika textanalyser där han försökt ringa in, organisera och konstruera olika diskurser i relation till utbildningsfältet. Han har således undersökt, och försökt synliggöra, hur olika diskurser om utbildningens mål och karaktär har

²⁰ Gunilla, Svingby, *Läroplaner som styrmedel för svensk obligatorisk skola: Teoretisk analys och ett empiriskt bidrag*. Acta Universitatis Gothoburgensis, (diss. Göteborg: 1978), s. 214.

²¹ Ibid., s. 221.

²² Mike, Jess & Dawn Penney, "Physical Education and physically active lives: A lifelong approach to curriculum development", *Sport, Education and Society*, Vol. 9 (2004: Nr. 2, juli), s. 269.

²³ Ibid., s. 270.

²⁴ Ibid., s. 280.

konstruerat särskilda tekniker för att styra skolan. Utifrån det konstaterar han att det finns en distinkt skillnad mellan olika styrtekniker gällande vilka av de didaktiska frågorna som ska överlåtas till lärare och vilka som ska reserveras för läroplanens författare.²⁵ Han urskiljer tre idealtypiska läroplanskonstruktioner: den innehållsfokuserade-, den resultatfokuserade- och den processfokuserade konstruktionen.²⁶ Han kommer fram till att den svenska läroplanshistorien främst är en berättelse om hur konkurrerande diskurser stridit om hur mycket frihet och kontroll som läggs på skolan och dess lärare. De förändringar som skett har främst gällt vilket innehåll som ska vara centralt i läroplanen.²⁷

Processen mellan överföring av läroplanen till förverkligandet av innehållet undersöks av Lundvall och Meckbach i en studie från 2008.²⁸ Studiens resultat visar att innehållet i undervisningen smalnas av under processen från omvandling, överföring och realisering av styrdokumentens innehåll. Faktorer som begränsar utformningen av innehållet är tid och resurser. Brist på kunskap anges inte av lärarna i studien som en begränsande faktor för att uppnå undervisningens mål. Drygt hälften av eleverna var osäkra på om läraren kände till deras tidigare kunskaper och erfarenheter. Studiens slutsats är att ämnet idrott och hälsa på gymnasiet i Sverige verkar vara ett svagt avgränsat ämne, men ett internt starkt ämne. Ämnets ramar är inte bundna till begränsande faktorer som tid och resurser. Ämnet verkar mer influerat av andra faktorer, som exempelvis den transformeringsprocess av det givna innehållet i kursplanen som sker innan ämnesinnehållet realiseras tillsammans med eleverna och legitimerar ämnet.²⁹

Larsson undersöker i en artikel från 2004 elevers syn på ämnet idrott och hälsa. Resultatet kan på så sätt ge personer med intresse för ämnets utveckling en mer välgrundad uppfattning om hur ämnet kan utvecklas från vad det är idag.³⁰ Fysisk aktivitet och rörelseglädje utgör ämnet idrott och hälsas egenvärde. Hälsa är det som eleverna anser vara det viktiga i ämnet; de andra bitarna av idrottsämnet verkar mest ses som rekreation skiljt från de andra skolämnena. Ur ett

²⁵ Jan, Morawski, *Mellan frihet och kontroll: om läroplanskonstruktioner i svensk skola*, Akademin för humaniora, utbildning och samhällsvetenskap, (diss. Örebro: 2010), s. 225.

²⁶ Ibid., s. 225.

²⁷ Ibid., s. 226.

²⁸ Lundvall, Suzanne & Jane Meckbach, "Mind the gap: physical education and health and the frame factor theory as a tool for analysing educational settings", *Physical Education and Sport Pedagogy*, Vol. 13 (2008: Nr. 4, oktober), s.346.

²⁹ Ibid., s.345.

³⁰ Håkan, Larsson "Idrott och hälsa – vad är det?", *Svensk idrottsforskning*, (2004: Nr. 4), s. 1.

elevperspektiv verkar ämnet idrott och hälsa medel mer ses som undervisningens mål. Larsson diskuterar vidare kring att elever inte ser idrott och hälsa som ett ”riktigt” ämne. Han diskuterar även hur elever och lärare tolkar kunskap och lärande. Eleverna ser det som att man ska lära sig olika idrotter, medan lärarna anser att kunskap om idrott är praktisk och kunskap om hälsa är mer teoretisk. ”Det framstår som avgörande i vilken utsträckning man kan formulera kunskap och lärande i idrott och hälsa som kunskap och lärande *i* eller *igenom* rörelse.”³¹

Hur lärare påverkas av införandet av en ny läroplan undersöks i en studie av Che, Ennis och Zhu från 2011. Utgångspunkten var att studera hur lärare med olika förhållningssätt till läroplanen, som skillnader i filosofi, inställning eller andra lokala angelägenheter, följde denna. Två huvudfynd framkom: skolans resurser begränsar en vetenskaplig inlärningsmiljö i idrott, och idrottslärarens värderingar är baserade på det utbildningsprogram denne genomgått, snarare än på vetenskap. Dessa två faktorer påverkade idrottsläraren i de beslut som togs för att undervisa enligt läroplanen.³²

Jane Meckbachs studie *Ett ämne i förändring – eller är allt sig likt?* resultat visar på att ämnet gått från ett prestationsinriktat färdighetsämne till ett mer hälsoinriktat och motionsinriktat ämne. Meckbach förvånas dock över att ingen lärare nämner något om att idrott och hälsa i och med Lpo 94 även blivit ett kunskapsämne med eventuella teoriinslag.³³ Lärarna som undervisar i de sena skolåren menar även att eleverna ska få såväl praktiska som teoretiska kunskaper. Hur ämnet sedan legitimeras hade lärarna svårare att motivera även om det spontana svaret var att det är det viktigaste ämnet. I intervjustudien bekräftas dominansen av bollspel, medan ett ovanligt förekommande moment är teoriundervisning. Bollspelet motiveras med att många elever är i aktivitet på samma gång, liksom att eleverna fostras i hänsynstagande. Lärarna hade svårt att sätta ord på vad de gör och vilka metoder de använde. Endast tre av sexton lärare kopplar sin planering till kursplanen vid intervjutillfället.³⁴

³¹ Håkan, Larsson “Idrott och hälsa – vad är det?”, *Svensk idrottsforskning*, (2004: Nr. 4), s. 4.

³² Ang, Chen, Chatherine D. Ennis & Xihe Zhu, “Implementation challenges for a constructivist physical education curriculum” *Physical Education and sport pedagogy*, Vol. 16 (2011: Nr. 1, januari), abstract.

³³ Jane, Meckbach, ”Ett ämne i förändring – eller är allt sig likt?”. I: Larsson, Håkan & Karin Redelius (red.). *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa*. (Stockholm: Idrottshögskolan, 2004), s. 83- 86.

³⁴ *Ibid.*, s. 89-92.

Lundvall, Meckbach & Wahlberg har i en studie jämfört det lärande som lyfts fram inom ämnet idrott och hur det uppfattas av lärare och elever mellan åren 2001 och 2007.³⁵ Resultatet som framkommer är att den generella uppfattningen om vad man som elev lär sig inom ämnet idrott och hälsa är oförändrad. Eleverna instämmer i påståendet att de lär sig hur olika idrotter går till. Elever och lärare är också överens om att elevernas kompetens är högre inom bollspel än inom friluftsliv och dans. Det finns ett samband mellan vilka aktiviteter eleverna tycker bäst om och vilka aktiviteter som oftast genomförs på lektionerna. Författarna konstaterar att den största delen av undervisningen är knuten till ett idrottsligt innehåll där det inte finns tid för diskussion kring lärande.³⁶

Undervisningens innehåll och upplägg undersöks av Carlsten i en enkät- och intervjustudie från 1989. Han kommer bland annat fram till att teoretiska inslag ofta knyts samman med den praktiska undervisningen.³⁷ Eleverna är i huvudsak positiva till ämnet och det är oberoende av vilken aktivitet som utförs, och eleverna uppskattar ämnet för att det är roligt och därefter för att det ger träning av styrka och kondition. Lärarna menar att ämnet har förändrats avseende innehåll och lärares kunskapsnivå och ledarstil. Det nämns också att elevers olika förutsättningar för att delta är olika och kan skapa en viss problematik kring lektionsplaneringen. Lärarna tycker att deras främsta uppgift som idrottslärare är att ge positiva erfarenheter av träning och fysisk aktivitet; att det är roligt, skönt och något man mår bra av. Att få med alla genom att betona motion - inte prestation - nämns också som viktiga läraregenskaper. Lärarnas val av undervisningsinnehåll beror till största del på egen erfarenhet och kunskap samt skolans lokala förutsättningar. Därefter påverkas undervisningens innehåll och upplägg av elevers kompetens och önskemål samt läroplan och lärarutbildning.³⁸

Kulinna, McCaughtry, Cothran & Martins studie *What do urban/inner-city physical education teachers teach?* visar att i den personliga domänen varierade synen på undervisningen beroende av lärarens sammanhang. Inom instruktionsdomänen skilde sig undervisningen åt beroende på lärarnas utbildning, kön och etniska bakgrund. Bredden och djupet av

³⁵ Suzanne, Lundvall, Jane Meckbach & Johan Wahlberg, "Lärandets form och innehåll: lärares och elevers uppfattning om lärande och kompetens inom ämnet idrott och hälsa, SIH 2001 till SIH 2007", *Svensk idrottsforskning*, Vol. 17. (2008: Nr. 4), s. 17-19.

³⁶ *Ibid.*, s. 19-21.

³⁷ Yngve, Carlsten, *Ämnet idrott i grundskolans årskurs 8: Idrottslärare och elevers syn på idrottsundervisningens mål och innehåll*, (Stockholm: T-tryck, 1987), s. 96-97.

³⁸ *Ibid.*, s. 98-100.

undervisningsinnehållet varierade på grund av elevernas motoriska förmåga och årskurs. Lärarna fokuserade mer på bredd och djup ju äldre eleverna som de undervisade var. Den institutionella och samhällsliga domänen belyser svåra förhållanden som låga budgetar och dåliga faciliteter. Slutsatsen är att lärarna kan behöva mer utbildning än en dag för att lära sig att använda den nya läroplanen. Lärare behöver även stöd och strategier för att kunna arbeta under svåra arbetsplatsförhållanden. Det framkommer också i studien att lärarnas tolkning av läroplanen beroende av deras utbildning, kön och etnisk bakgrund bör tas i beaktning innan antagandet av en ny läroplan.³⁹

1.3.1 Sammanfattning av forskningsläget

Sandahl skriver att trots flera stora förändringar i kursplanen har undervisningen i ämne på den praktiska nivån fortsatt enligt ett traditionellt mönster. Morawski menar att de läroplansförändringar som tidigare skett främst har gällt vilket innehåll som ska vara centralt i läroplanen. Både Svingby och Jess och Penney menar att ämnet följer samhällets riktning och utveckling. Jess och Penney diskuterar även kring vilket relevant innehåll som ska vara med i kursplanen och vem eller vilka som ska vara med i utformandet. De anser själva att fler unga människor borde vara med i utformande. Lundvall och Meckbach kommer fram till att ämnets ramar inte är bundna till begränsande faktorer som tid och resurser, däremot kan innehållet i undervisningen begränsas av dessa faktorer. Även Morawski diskuterar även hur mycket frihet och kontroll som läggs på skola och lärare. I Larssons studie framkommer det att eleverna ser ämnet idrott och hälsa som undervisningens mål. Che, Ennis och Zhu menar att det kan uppstå problem med att efterfölja läroplanen när lärare har olika förhållningssätt till den, på grund av skillnader i filosofi, inställning eller andra lokala angelägenheter. Meckbach konstaterar att endast tre av sexton lärare kopplar sin planering till kursplanen vid intervjutillfället. Den största delen av undervisningen är knuten till ett idrottsligt innehåll där det inte finns tid för diskussion kring lärande. Det finns även en koppling mellan vad som genomförs på lektionerna och vad eleverna tycker om att göra. Andra faktorer som påverkar innehållet är lärarnas erfarenhet, kunskap och skolans lokala förutsättningar men även elevers kompetens, elevers önskemål och läroplanen. Kulinna et al.

³⁹ Pamela, Kulinna, Nate McCaughtry, Donetta Cothran & Jeffery Martin, "What do urban/inner-city physical education teachers teach? A contextual analysis of one elementary/primary school district", *Physical Education and Sport Pedagogy*. Vol. 11 (2006: Nr. 1, februari), abstract.

konstaterar att lärare kan behöva mer utbildning än en dag för att lära sig att använda den nya läroplanen.

1.4 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att, i ett inledande skede, undersöka hur läroplansskiftet 2011 påverkar ämnet idrott och hälsas uppdrag och innehåll i grundskolans årskurs 7-9.

- Vilka förändringar framträder vid en jämförelse mellan kursplanen i idrott och hälsa från 1994 respektive 2011?
- Hur uppfattar lärare den nya kursplanen i idrott och hälsa, och vad lyfter de fram i relation till sin undervisning?

1.5 Teoretisk utgångspunkt

Som underlag för att analysera uppsatsens empiri har vi valt att använda några av utbildningssociologen Basil Bernsteins begrepp som teoretisk referensram. Bernstein är ett återkommande namn i studier av läroplaner och undervisning. Nedan beskrivs de för vår studie relevanta analytiska begreppen i Bernsteins teori.

Klassifikation är ett begrepp som kan användas för att analysera läroplan, pedagogik och utvärdering. Begreppet behandlar relationen eller styrkan mellan olika kategorier, exempelvis ämnen. Stark klassifikation betyder att kategorier behandlas var för sig, medan svag klassifikation betyder att olika kategorier behandlas som en helhet.⁴⁰ För att ändra en klassifikationsprincip måste isoleringen mellan olika kategorier också förändras. Om så sker kommer maktförhållandena att utmanas, vilket kommer att leda till ett försök att återställa isoleringen och därmed är klassifikationsprincipen återställd.⁴¹

Inramning beskrivs av Bernstein som formen av det sammanhang i vilket kunskap överförs och tas emot. Inramningen hänvisar till de specifika pedagogiska relationerna mellan lärare och elever. Inramningen är vidare gränsen mellan vad som kan överföras och inte kan

⁴⁰ Basil, Bernstein, "On the Classification and Framing of Educational Knowledge". I: Young, Michael F.D. (red.), *Knowledge and control: new directions for the sociology of education*, (London: Collier Macmillan Ltd, 1971), s. 49.

⁴¹ Basil, Bernstein, *The structuring of pedagogic discourse, Vol IV, Class, codes and control*. (London: Routledge, 1990), s. 99.

överförs i den pedagogiska relationen. Är inramningen stark finns det en skarp gräns; är inramningen svag är gränsen suddig. Inramningen hänvisar också till olika alternativ som finns för lärare och elever gällande vad som sänds ut och tas emot inom ramen för den pedagogiska relationen. Stark inramning innebär minskade möjligheter för hur ett ämnesinnehåll kan förmedlas, medan svag inramning innebär en rad alternativ.⁴²

Användningen av begreppen ovan leder enligt Bernstein till två olika undervisningskoder. *Integrerad kod* står för att undervisningen ses som en helhet där ämnena inte behöver vara starkt åtskilda. Lärare, elever eller samhälle kan påverka undervisningen. En försvagad klassifikation och inramning leder till den integrerade koden.⁴³ *Samlingskod* står för att undervisningen ses som separata delar där ämnena är starkt åtskilda. Såväl klassifikationen som inramningen är ofta stark inom denna kod, även om styrkan kan variera.⁴⁴

Bernsteins teori kommer i denna studie att användas som redskap för att analysera och tolka lärarnas intervjuutslag och textanalysen av kursplanerna. Begreppen *klassifikation*, *inramning*, *integrerad kod* och *samlingskod* används för att ge en ökad förståelse av studiens problemområde. Klassifikationen avser i vår studie ämnets respektive styrdokumentens innehåll. Inramningen avser i vår studie de valmöjligheter kursplanen överlåter till lärarna. Avslutningsvis diskuterar vi om klassifikationen och inramningen sammantaget lett till att ämnet idrott och hälsa representeras av en integrerad kod eller en samlingskod.

2 Metod

2.1 Val av metod

De metoder som använts för att besvara studiens syfte och frågeställningar har varit en komparativ textanalys och kvalitativa intervjuer. Anledningen till valet av två metoder är att synliggöra hur förändringarna i kursplanen representeras dels i text, dels utifrån lärares uppfattning. Johansson och Svedner skriver att ”Genom att arbeta in olika typer av jämförelser i undersökningen och genom att komplettera intervjun med observationer,

⁴² Basil, Bernstein, “On the Classification and Framing of Educational Knowledge”. I: Young, Michael F.D. (red.), *Knowledge and control: new directions for the sociology of education*, (London: Collier Macmillan Ltd, 1971), s. 50.

⁴³ *Ibid.*, s. 53-54.

⁴⁴ *Ibid.*, s. 52.

enkäter, prov, etc, får man en betydligt allsidigare och djupare förståelse av det man undersöker.”⁴⁵ Vi har valt bort metoden enkät eftersom vi är ute efter mer djupgående svar och möjligheten att kunna följa upp intressanta resonemang av läraren. Vi är medvetna om att detta bortval gör att färre lärare medverkar i studien. Däremot ger det möjligheten att få ut mer av varje informant. Johansson och Svedner menar att kvalitativa intervjuer ofta ger intressanta resultat om lärares syn på till exempel elever och undervisning.⁴⁶

2.2 Urval

Inför studien genomfördes ett strategiskt urval till datainsamlingen. Innan en föreläsning om den nya kursplanen i idrott och hälsa, på Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm den 15 september 2011, fick lärare på plats frågan om att ställa upp i studien (såvida de uppfyllde våra kriterier nedan). Totalt kontaktades tolv lärare för vidare information. De fyra första som svarade att de kunde delta valdes ut för intervju. Kriterierna var att lärarna skulle vara verksamma i grundskolans årskurs 7-9, ha en lärarexamen i ämnet idrott och hälsa, samt ha arbetat efter Lpo 94 för att nu arbeta efter Lgr 11. Att vi valde att göra ett strategiskt urval berodde på att vi ville komma åt lärare med ett intresse för skolans utveckling. Lärarna som deltog i studien var:

- *Lärare 1* – 37 år, kvinna, arbetat 14 år varav 5 år som utbildad lärare. Även utbildad i biologi och hemkunskap men undervisar enbart i idrott och hälsa. Läst till idrottspedagog tidigare. Undervisar år 7-9 på grundskolan, samt gymnasiet.
- *Lärare 2* – 42 år, man, arbetat 12 år. Även utbildad i historia och engelska men undervisar enbart i idrott och hälsa. Undervisar år 6-9.
- *Lärare 3* – 37 år, kvinna, arbetat 13 år. Även utbildad i och undervisar i engelska. Undervisar år 6-9.
- *Lärare 4* – 55 år, kvinna, arbetat 25 år, varav 24 år på samma skola. Även utbildad i biologi men undervisar enbart i idrott och hälsa. Undervisar år 7-9.

⁴⁵ Bo, Johansson & Per Olov Svedner, *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*, 5. uppl., (Uppsala: Kunskapsföretaget AB, 2010), s. 36.

⁴⁶ *Ibid.*, s. 30.

2.3 Procedur

En textanalys av kursplanen i idrott och hälsa från 1994 respektive 2011 har genomförts. Vi har således jämfört dessa texter med varandra och gjort en komparativ studie.⁴⁷ För att undvika att undersökningen skulle stanna vid ett refererande har Hellspong och Ledins *Vägar genom texten*, som är en handbok i brukstextanalys, använts.⁴⁸ I textanalysen har vi valt att koncentrera oss på textens övergripande form: kontext, innehåll och relationer. Kontextbegrepp som används är *situationskontext* och *intertextuell kontext*, vilka behandlar i vilken situation texten befinner sig i (verksamhet, deltagare, kommunikationssätt) och hur texten samspelar med andra texter.⁴⁹ Innehållsbegrepp som används är *makrotema*, *mikrotema* och *proposition*. Dessa begrepp står för övergripande tema, undertema, samt vad texten säger om temat.⁵⁰ Begrepp kring relationerna som används är *språkhandlingar* och *sociala strategier*, vilka behandlar textens samspel med läsaren.⁵¹ Generellt utgår vi under analysen ifrån följande:

Det räcker inte att mala en text genom den för att det ska komma ut något av värde. Tvärtom avråder vi från en så mekanisk metod. I stället måste du själv avgöra när analysen ger intressanta eller bara triviala resultat. Och du måste tolka vad du ser och inte förlora helheten ur sikte. Det kräver att du litar till ditt eget omdöme även när du har en strukturerad modell som vägledning och uppslagskälla.⁵²

När det gäller kursplanernas innehåll ligger delarna som behandlar grundskolans senare del i fokus i textanalysen. Betygskriterier eller kunskapskrav för de högre betygen i ämnet kommer inte att ingå i analysen; endast vad som krävs för att uppnå de lägst ställda målen eller kunskapskraven. Detta eftersom studiens fokus ligger på det framskrivna innehållet i ämnet idrott och hälsa – inte dess bedömning.

⁴⁷ Bo, Johansson & Per Olov Svedner, *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*, 5. uppl., (Uppsala: Kunskapsföretaget AB, 2010), s. 50.

⁴⁸ Lennart, Hellspong & Per Ledin, *Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys*, (Lund: Studentlitteratur, 1997).

⁴⁹ *Ibid.*, s. 62-64.

⁵⁰ *Ibid.*, s. 154-155.

⁵¹ *Ibid.*, s. 193.

⁵² *Ibid.*, s. 47.

Inför den kvalitativa intervjun utgick vi ifrån Johansson och Svedners grundläggande intervjuprinciper.⁵³ En intervjumall, som utgick från textanalysen, utformades. Som komplement användes Meckbachs frågeområden från studien *Ett ämne i förändring – eller är allt sig likt?*.⁵⁴ Intervjumallen testades sedan genom en pilotintervju med en verksam lärare i idrott och hälsa. Därefter genomfördes de fyra intervjuerna som spelades in med en diktafon för den kommande transkriberingen. Efter detta analyserades transkriberingsmaterialet genom en intern reliabilitetsbedömning, som innebär att var och en, tolkade lärarnas utsagor och urskilde teman. De olika tolkningarna jämfördes för att sedan sammanställas och framställa en gemensam tolkning av materialet. De slutliga temana används som rubriker i resultatsammanställningen av intervjuutsagorna.

Datansamlingen, textanalysen och intervjuutsagorna, jämfördes och analyserades sedan med hjälp av Bernsteins begreppsapparat.

2.4 Validitet och reliabilitet

För att få en bredare syn på studiens ämne har de två metoderna kvalitativ intervju och textanalys valts, i syfte att komplettera varandra. Johansson och Svedner menar att data från olika metoder gör resultaten mer intressanta att analysera och minskar risken för ensidiga och vilseledande slutsatser.⁵⁵

Alla intervjutillfällena hölls under lärarnas arbetstid och varade i ungefär under lika lång tid, 20-30 minuter. Intervjuerna skedde på en av lärarna vald plats. Tre av intervjuerna genomfördes i ett ostört konferens- eller arbetsrum på respektive respondents skola, medan en intervju genomfördes på ett café. Vi upplever dock inte att denna intervju fick ett annat utfall, då respondenten verkade känna sig trygg och ohämmad i den miljön. Vi valde att ha samma person som intervjuledare. Den assisterande intervjuaren varierade. Detta för att säkerställa att frågorna skulle ställas på liknande sätt i samtliga intervjuer.

⁵³ Bo, Johansson & Per Olov Svedner, *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*, 5. uppl., (Uppsala: Kunskapsföretaget AB, 2010), s. 32.

⁵⁴ Jane, Meckbach, ”Ett ämne i förändring – eller är allt sig likt?”. I: Larsson, Håkan & Karin Redelius (red.). *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa*. (Stockholm: Idrottshögskolan, 2004), s. 85.

⁵⁵ Bo, Johansson & Per Olov Svedner, *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*, 5. uppl., (Uppsala: Kunskapsföretaget AB, 2010), s. 36.

Vi har valt att spela in intervjuerna då till exempel pauseringar och tonfall kan bli viktigt vid analysen. Johansson och Svedner skriver att svårigheten med intervjuer är att få svar som verkligen avspeglar respondentens inställning och erfarenheter.⁵⁶ Därför har vi försökt att skapa ett förtroende mellan läraren och oss som intervjuare, genom att informera respondenten om studiens syfte, att respondenten är anonym och när som helst kan välja att avbryta intervjun.

För att kunna genomföra en systematisk textanalys har vi utgått från en handbok i brukstextanalys och förutbestämda analysområden utifrån givna begrepp. För validiteten av textanalysen spelar vår egen förförståelse för kursplanerna samt innehållet i dessa en viss roll, det går inte att komma ifrån. Bergström och Boréus skriver angående detta att förståelsen för sin egen vetenskapskultur och sociala kontext ökar möjligheten till en god validitet i studien. De skriver vidare att förutsättningen för en god reliabilitet är att vara mycket noggrann i textläsningen oavsett vilken tolkningsstrategi som används.⁵⁷ Båda dessa aspekter har beaktats i vårt tolkningsarbete. Bergström och Boréus menar att intersubjektiviteten i textanalysen blir god om flera personer kommer fram till samma resultat.⁵⁸ För att få en mer tillförlitlig tolkning har vi därför alla tre noggrant närläst texterna och jämfört våra uppfattningar genom en intern reliabilitetsbedömning, för att sedan komma fram till en gemensam tolkning.

3 Resultat

Resultatet är indelat i två underrubriker som besvarar varsin frågeställning. Rubrik 3.1 *Förändringar i kursplanen* behandlar frågeställningen ”Vilka förändringar framträder i kursplanen i idrott och hälsa från Lpo 94 till Lgr 11?”. Rubrik 3.2 *Lärarnas uppfattning om kursplanen* behandlar frågeställningen ”Hur uppfattar lärare den nya kursplanen i idrott och hälsa, och vad lyfter de fram i relation till sin undervisning?”.

⁵⁶ Bo, Johansson & Per Olov Svedner, *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*, 5. uppl., (Uppsala: Kunskapsföretaget AB, 2010), s. 32.

⁵⁷ Göran, Bergström, & Kristina Boréus, *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*, (Lund: Studentlitteratur, 2005), s. 35.

⁵⁸ *Ibid.*, s. 36.

3.1 Förändringar i kursplanen

Nedan redovisas textanalysen av kursplanen i idrott och hälsa från 1994 respektive 2011. Analysen är av komparativ karaktär och är indelad i tre huvudområden: 3.1.1 Kontext, 3.1.2 Innehåll och 3.1.3 Relationer.

3.1.1 Kontext

Situationskontexten kopplas samman med verksamhet, kommunikationssätt och deltagare. I detta fall är texterna en del av en läroplan och den gällande verksamheten är därför skolan. Syftet med verksamheten är att utbilda elever, och textens syfte är att förmedla ett kunskapsinnehåll i ämnet idrott och hälsa. Texterna riktar sig främst till verksamma lärare och rektorer, men även till elever, föräldrar och intresserad allmänhet. En läroplansdiskurs kan urskiljas genom texternas syfte och disposition. Texterna är framtagna av en myndighet, Skolverket. Däremot märks ingen tydlig myndighetskod utan texterna är skrivna med ett relativt vardagligt språk. Ett visst mått av yrkesspråk kan dock urskiljas då många facktermer rörande idrott och hälsa används.

Deltagare som explicit nämns i Lpo 94 är: *barn och ungdomar, andra, olika kulturer, alla, skolan, och eleven*. Under den första rubriken ”Ämnets syfte och roll i utbildningen” nämns aldrig *eleven* eller *eleverna* utan istället nämns mer allmänna deltagare som *barn och ungdomar, andra, olika kulturer* och *alla*. Detta gör den generella inledningen bred. Deltagaren *eleven* förekommer endast då det handlar om strävansmål, uppnåendemål och bedömning. Denna bestämda form gör tydligt att det handlar om individuella bedömningar. Deltagare som implicit nämns i Lpo 94 är läraren, i form av formuleringar som: ”Skolan skall i sin undervisning i idrott och hälsa sträva efter att eleven [...] samt stimuleras att ge uttryck för [...]”.⁵⁹ Det är alltså läraren som avses stimulera eleven. I Lgr 11 förekommer de explicita deltagarna: *vi, eleverna, individen, samhället, andra, elever, alla elever, man* och *eleven*. I den korta inledande texten under rubriken ”Idrott och hälsa” förekommer det personliga pronomenet *vi*. Detta kan ses som en förtrolighetsstrategi för att få läsaren inkluderad och intresserad att läsa vidare. Deltagaren *man* används endast vid tre tillfällen. Det handlar då om hälsa i ett livslångt perspektiv, agerande i nödsituationer och skadeförebyggande arbete. Ordvalet *man* kan tänkas vilja göra sken av att alla kan eller gör det som texten avser. Under rubriken ”Syfte” som följer förekommer *eleverna* eller *alla elever* tolv gånger. Syftet kan

⁵⁹ Skolverket, *Kursplan för idrott och hälsa (Lpo 94)*, 2000-07-01.

därför sägas vara mer elev- och undervisningsnära i Lgr 11, istället för det mer breda anslaget i Lpo 94. *Eleven* förekommer dock, på samma sätt som i Lpo 94, då det rör sig om bedömning; i detta fall under rubriken ”Kunskapskrav”. Här skrivs alltså även den individuella bedömningen fram och betonas genom formen singular. Implicita deltagare i Lgr 11 är läraren och ämnet i formuleringar som: ”eleverna ska ges möjlighet att [...]”⁶⁰. Det är alltså läraren eller ämnet som ska ge eleverna möjlighet.

När det gäller den interpersonella kontexten är kursplanen i idrott och hälsa från 1994 ett fristående dokument. Den samspelar med läroplanen, men dokumenten sitter inte ihop rent fysiskt. Kursplanen i idrott och hälsa från 2011 är däremot en del av det samlade dokumentet *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Detta gäller numera för alla kursplaner. I kommentarmaterialet till kursplanen i idrott och hälsa har vissa delar som inte är unika för ämnet plockats bort, då de istället ingår i den övergripande läroplanen. Detta kan tolkas som att förutsättningar för ett samspel mellan dessa delar nu kan bli mer konkreta då de återfinns som delar i samma dokument. I kursplanen från 1994 förekommer en del upprepningar av det som står i läroplanen.

3.1.2 Innehåll

Under innehållsanalysen av kursplanerna har begreppen *makrotema*, *mikrotema* och *proposition* använts. Tabeller har sedan skapats utifrån dessa begrepp och återfinns i bilaga 3. Nedan följer en jämförande analys av innehållet i kursplanen som även presenteras i tabellform i bilaga 3.

I Lgr 11 finns en kort inledande text med rubriken ”Idrott och hälsa” innan rubriken ”Syfte”. I slutet av syftet finns även en sammanfattning skriven i punktform. Detta finns inte med i Lpo 94. Syftet i Lpo 94 beskriver vad ämnet ska innehålla och tillföra medan syftet i Lgr 11 mer konkret beskriver vad eleverna ska göra och lära sig. Ordet ”välbefinnande” finns med som ett mikrotema i början av de båda kursplanerna, men i Lgr 11 skrivs det som långsiktigt välbefinnande. Friluftsliv berörs i de båda kursplanernas syften. Förmågan att planera, genomföra och värdera aktiviteter finns med som en proposition i Lgr 11, vilket kan bero på

⁶⁰ Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordfrörådet AB, 2011), s. 51.

detta syftets mer undervisningsnära utformning. Däremot saknas det tydliga samhälls- och mångkulturella perspektivet som finns i Lpo 94.

Rubriken ”Centralt innehåll” i Lgr 11 verkar ha ersatt texten som i Lpo 94 finns under rubrikerna ”Mål att sträva mot” och ”Ämnets karaktär och uppbyggnad”. Skillnader som finns är att begreppen ”sociala förmågor”, ”positiv självbild”, ”god kroppsuppfattning”, ”socialt välbefinnande”, ”estetik”, ”förmågan att organisera och leda aktiviteter” och ”historia” inte nämns i några propositioner i Lgr 11. Däremot finns ”träningsprogram”, ”ord och begrepp”, ”olika samsätt” samt ”mentala effekter” med i olika propositioner i Lgr 11. Begreppet ”Takt och rytm” i Lgr 11 verkar ha ersatt Lpo 94:s ”En fördjupad rörelseförmåga och en lust att röra sig samt stimuleras att ge uttryck för fantasi, känslor och gemenskap”. I Lpo 94 är en proposition att ”Ämnet skall stimulera till motion och fysisk träning i ett livslångt perspektiv”. Det finns ingen jämförbar proposition i Lgr 11. Rubriken och mikrotemat ”Friluftsliv och utevistelse” innefattar ordet *utevistelse* som inte finns med i Lpo 94. *Utemiljöer* är också ett återkommande ord som används i samband med friluftsliv i Lgr 11.

Lgr 11:s centrala innehåll är uppdelat i ålderskategorier där en tydlig progression framträder. Ett exempel på detta är innehållet som berör att kunna orientera sig. I årskurs 1-3 står: ”Att orientera sig i närmiljön och enkla kartors uppbyggnad.”⁶¹ I årskurs 4-6 står: ”Att orientera i den närliggande natur- och utemiljön med hjälp av kartor. Kartors uppbyggnad och symboler.”⁶² I årskurs 7-9 står: ”Att orientera i okända miljöer med hjälp av kartor och andra hjälpmedel för positionering.”⁶³ Progressionen framträder här tydligt. I Lpo 94 under mikrotemat friluftsliv är propositionen ”Ämnet ska ge ett bestående intresse för friluftsliv, natur och miljöfrågor”. Det finns ingen motsvarande proposition i Lgr 11.

Lpo 94:s uppnåendemål är jämförbara med Lgr 11:s kunskapskrav. En väsentlig skillnad är att de första målen som ska uppfyllas numera kontrolleras i årskurs 6 istället för i femte skolåret. Ordet *årskurs* har i Lgr 11 ersatt *skolåret* eller *året* som skrivs i Lpo 94. Formuleringen ”Eleven skall” i Lpo 94 har ersatts av ”Eleven kan” i Lgr 11. Graderingsord som ”till viss del”, ”med viss anpassning”, ”med viss säkerhet” och ”ge enkla beskrivningar” förekommer

⁶¹ Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordförrådet AB, 2011), s. 52.

⁶² *Ibid.*, s.53.

⁶³ *Ibid.*, s. 54.

regelbundet Lgr 11:s kunskapskrav. Att kunna samtala om fysisk aktivitet finns med som propositioner i Lgr 11 – dock inte i Lpo 94.

Propositionerna som behandlar simning ser i de båda kursplanerna för årskurs 5 respektive 6 likadana ut. Skillnaden är att samma kunskapskrav i Lgr 11 återkommer i årskurs 9. I Lpo 94 nämns simningen endast för årskurs 5. Detta skulle kunna tolkas dels som en större betoning på simning, dels som att det behövs ytterligare en simkontroll till i årskurs 9. Ordet ”båtvett” nämns endast i Lpo 94:s uppnåendemål. I Lgr 11 ska man kunna ”[...] hantera nödsituationer vid vatten [...]”⁶⁴. Detta kan inkludera båtvett, men skrivs alltså inte ut explicit. I Lpo 94:s år 5 står i uppnåendemålen *närmiljön* som ett begrepp gällande att orientera sig. I Lgr 11 står i kunskapskraven *kända miljöer* som begrepp gällande att orientera sig. I Lpo 94:s uppnåendemål för år 9 skrivs ordet ”ergonomi” ut, men ingenting i Lgr 11:s kunskapskrav för årskurs 9 ersätter direkt innebörden av ordet.

I kunskapskraven för årskurs 9 i Lgr 11 står det ”[...] kan eleven hantera nödsituationer vid vatten med alternativa hjälpredskap under olika årstider”⁶⁵ medan det i Lpo 94 i samband med friluftsliv skrivs ”ha kunskaper i livräddande första hjälpen”⁶⁶. Detta är en väsentlig skillnad i krav. På samma sätt nämns ”Förstå sambandet mellan mat, motion och hälsa [...]”⁶⁷ i Lpo 94, vilket kan jämföras med Lgr 11:s ”[...] föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om hur kost och andra faktorer kan påverka hälsan och den fysiska förmågan.”⁶⁸ Denna punkt framskrivs mer utförligt och samtalsfokuserat i Lgr 11. Rubriken ”Bedömningens inriktning” finns inte med i Lgr 11 utan där följer kunskapskraven för de olika årskurserna direkt.

3.1.3 Relationer

Språkhandlingar kan avgöra hur en text förstås. I Lpo 94, under rubrikerna ”Ämnets syfte och roll i utbildningen”, ”Ämnets karaktär och uppbyggnad” samt ”Bedömning i idrott och hälsa”, förekommer samma sorts språkhandlingar. Dessa är främst upplysande och förklarande, till exempel: ”Idrott, friluftsliv och olika former av motion och rekreation har stor betydelse för

⁶⁴ Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordfrörådet AB, 2011), s. 56.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Skolverket, *Kursplan för idrott och hälsa (Lpo 94)*, 2000-07-01.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordfrörådet AB, 2011), s. 55.

hälsan.”⁶⁹. Strävans- och uppnåendemålen är istället formulerade som uppmaningar i punktform med början: ”Skolan skall [...]”⁷⁰ respektive: ”Eleven skall [...]”⁷¹. I Lgr 11 förekommer under rubriken ”Idrott och hälsa” språkhandlingar som är upplysande och förklarande, till exempel: ”Fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande.”⁷² Under rubriken ”Syfte” som följer därefter är alla språkhandlingar uppmanande; detta genom formuleringen *ska*. Det är i varje mening antingen undervisningen eller eleven som *ska* någonting. Under rubriken ”Centralt innehåll” följer en punktlista med innehåll under underrubrikerna ”Rörelse”, ”Hälsa och livsstil” samt ”Friluftsliv och utevistelse”. Värt att notera är att exemplifierande språkhandlingar endast förekommer under rubriken ”Hälsa och livsstil”. Två exempel på dessa är: ”Förebyggande av skador, till exempel genom uppvärmning.”⁷³ och ”Hur individens val av idrotter och andra fysiska aktiviteter påverkas av olika faktorer, till exempel av kön.”⁷⁴ Under rubriken ”Kunskapskrav” är språkhandlingarna formulerade som påståenden, till exempel: ”Eleven kan delta i lekar [...]”⁷⁵.

Sociala strategier som kan urskiljas i kursplanerna är förtrolighetsstrategin och försiktighetsstrategin. Som nämnts ovan kan användandet av pronomenet *vi* i Lgr 11 vara en del av en förtrolighetsstrategi för att skapa en relation till läsaren. En försiktighetsstrategi som kan anas i Lgr 11 är också att kunskapskraven uttrycks som påståenden. Ordet kunskapskrav har i sig en negativ laddning, varför språkhandlingen uttrycks mer positivt i form av: ”Eleven kan [...]”⁷⁶. Detta kan jämföras med Lpo 94:s uppnåendemål. Ordet mål har i sig en positiv laddning, varför språkhandlingen där uttrycks mer som en befallning i form av: Eleven skall [...]”⁷⁷.

⁶⁹ Skolverket, *Kursplan för idrott och hälsa (Lpo 94)*, 2000-07-01.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Ibid.

⁷² Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordförrådet AB, 2011), s. 51.

⁷³ Ibid., s. 52.

⁷⁴ Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordförrådet AB, 2011), s. 53.

⁷⁵ Ibid., s. 54.

⁷⁶ Ibid., s. 54.

⁷⁷ Skolverket, *Kursplan för idrott och hälsa (Lpo 94)*, 2000-07-01.

3.1.4 Summering

Kursplanernas intertextuella kontext är olika. Detta har fått följderna att vissa delar av det som tidigare funnits med i kursplanen i idrott och hälsa nu endast finns med i den övergripande läroplanen. Det betyder alltså inte att dessa delar nödvändigtvis måste tas bort från undervisningen i idrott och hälsa. Den undervisningsnära texten och det vardagliga språket i Lgr 11 som vi har sett ovan skulle kunna bero på författaren av den nya kursplanen.

Värt att notera gällande innehållspunkterna är att de under rubriken ”Hälsa och livsstil” blir fler ju högre årskurs det handlar om. Detta liksom att punkten ”ord och begrepp” finns med i alla årskurser kan ses som ett försök till att legitimera och teoretisera ämnet, eller åtminstone få den praktiska undervisningen tydligare kopplad till teori genom samtal. Det kan också ses som en del av betoningen på samtal om fysisk aktivitet och hälsa som finns i Lgr 11. Att ett centralt innehåll har införts och antalet mål har minskats kan ses som ett tydliggörande av ämnets innehåll. I Lgr 11 förekommer ordet *utevistelse* och *utemiljö* ett antal gånger, ofta tillsammans med *friluftsliv*. Detta kan ses som ett försök att göra friluftsliv mer lättillgängligt; det räcker med att vistas utomhus. Att ”förmågan att organisera och leda aktiviteter” har tagits bort kan få en påverkan i undervisningsinnehållet. Det ersätts istället med ”förmågan att planera, praktiskt genomföra och värdera aktiviteter”.

Graderingsord används i Lgr 11 för att värdera elevernas kunskaper. Dessa förekommer inte för betyget godkänt i Lpo 94. Till exempel ska eleven för godkänt i årskurs 5: ”behärska olika motoriska grundformer och utföra rörelser med balans och kroppskontroll samt kunna utföra enkla danser och rörelseuppgifter till musik”⁷⁸. I Lgr 11 motsvaras detta i årskurs 6 av att: ”Eleven kan delta i lekar, spel och idrotter som innefattar sammansatta motoriska grundformer i olika miljöer och varierar och anpassar sina rörelser **till viss del** till aktiviteten.”⁷⁹ Graderingsorden här är alltså *till viss del* och frågan är om det i och med dessa gör det lättare att uppnå målet? Bedömningsunderlaget för godkänt respektive E uttrycks på olika sätt i kursplanerna. Förutom att det, som nämnts ovan, handlar om olika språkhandlingar uttrycks målen i Lpo 94 i punktform medan kunskapskraven i Lgr 11 uttrycks i löpande text. I detta avseende kan därför Lpo 94 anses som tydligare.

⁷⁸ Skolverket, *Kursplan för idrott och hälsa (Lpo 94)*, 2000-07-01.

⁷⁹ Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordförrådet AB, 2011), s. 54.

Sammanfattningsvis ger Lgr 11 ett tydligare och mer strukturerat intryck än Lpo 94. Detta beror på dispositionen, liksom det lättare språket och införandet av det centrala innehållet. Underrubrikerna ”Rörelse”, ”Hälsa och livsstil” samt ”Friluftsliv och utevistelse” fungerar även i Lpo 94 som huvudområden i undervisningen. Nu blir de dock, i och med rubriceringen, än mer framträdande. Progressionen i innehållet framträder också på ett tydligare sätt i Lgr 11 eftersom innehållspunkterna är uppdelade efter ålder (1-3, 4-6 och 7-9).

3.2 Lärarnas intervjuutsagor

Resultatet nedan presenteras i form av teman. Dessa verkar även som rubriker och är: 3.2.1 *Förberedelser inför den nya kursplanen*, 3.2.2 *Lärarnas uppfattning om den nya kursplanen*, samt 3.2.3 *Behovet av den nya kursplanen*. Temana har skapats utifrån studiens frågeställningar och en intern reliabilitetsbedömning av transkriberingarna. De verkar också som rubriker i texten nedan. Texten är främst skriven i refererande form och ibland illustreras resultaten med citat.

3.2.1 Förberedelser inför den nya kursplanen

Lärare 1 tycker inte att hon fått så mycket förberedelse inför den nya kursplanen. På skolan har de fått ta mycket eget ansvar för att läsa in sig. I tid har hon fått totalt 4-6 timmar om självstudier räknas bort. *Lärare 2* känner sig förberedd inför att börja jobba med den nya kursplanen. Han har suttit med i implementeringsgruppen på skolan och har i tid fått 3-5 heldagar till att arbeta med den nya kursplanen. *Lärare 3* har fått en heldag förberedelse för kursplanen i idrott och hälsa. *Lärare 4* har fått två heldagar, en förra terminen och en denna termin. Sedan träffar hon andra lärare två gånger i månaden i ämnesnätverk.

Samtliga lärare har fått kommentarmaterialet utdelat på sin skola. Gällande om man är förberedd att jobba utifrån den nya kursplanen säger *Lärare 1* ”Både ja och nej. Innehållet, ja. Hur man utför det, ja. Bedömningen, nej.” Hon hade önskat att man diskuterat mer och i förberedelserna jobbat med case-liknande övningar så att det blir tydligare hur man ska tänka, och vad förändringen ligger. Kommentarmaterialet tycker hon är bra, förutom en formulering som enligt henne innebär att rörelsen inte ska prioriteras i ämnet. *Lärare 2* känner sig förberedd och väldigt laddad för att arbeta med den nya kursplanen. *Lärare 3* tycker att kommentarmaterialet skulle ha delats ut innan sommaren så lärarna hade haft längre tid på sig att läsa det. Hon hade även velat sitta mer ämnesvis och diskutera eftersom det kan finnas

många olika tolkningar. *Lärare 4* känner sig inte förberedd att jobba med kursplanen än, men tror att hon kommer vara det om ett år, som de enligt kommunen har på sig.

På frågan om lärare i allmänhet är förberedda att arbeta utifrån Lgr 11 svarar alla lärare att det är svårt att veta. *Lärare 1* tror att lärare på hennes skola har svårt att hinna för att de har många andra uppdrag. Det beror också på hur mycket förberedelsetid man fått på sin skola. Sedan tror hon att det är individuellt hur mycket man har läst in sig, samt att det även kan bero på nationella krav. Hon menar här att lärare i matte, svenska, engelska kan vara bättre förberedda. *Lärare 2* tror att det skiljer sig mycket åt beroende på skola, men tror att hans skola ligger bra till. *Lärare 3* svarar på frågan om hon tror lärare är förberedda: ”Eh, inga av dom jag känner, inga på min skola, och inga på grannskolorna, och inga i den här kommunen.” *Lärare 4* tror att ingen lärare på hennes skola är förberedd än eftersom de har hela det här året på sig. Däremot tror hon att de kommer kunna Lgr 11 väldigt bra efter detta år. De ska på hennes skola försöka arbeta mer med projekt eftersom samarbete mellan ämnena står mer uttalat nu. *Lärare 4* var även med vid läroplansskiftet från Lgr 80 till Lpo 94 och säger om detta att:

Vi fick inte alls den här tiden att sätta oss in i Lpo 94 som vi får nu. Det fick vi inte. Eh, så, det bara flöt över, sen läste man den väl några gånger och försökte ändra lite grann vad jag minns sådär då. Men vi hade ingen tid för att jobba med den som vi har nu då. Utan det var upp till var och en att se till att vi vart insatta.

3.2.2 Lärarnas uppfattning om den nya kursplanen

Lärare 1 svarar på frågan vad hon tycker om den nya kursplanen: ”Både Bu och Bä. Den är rätt bra, men det kommer ta tid innan det sätter sig tror jag.” Hon tycker det är bra med ett hälsofokus och fortsätter:

Hm, jag tycker att det är bra faktiskt, för min egen personliga del att det inte står nåt om bollspel till exempel och friidrott till exempel. Man kan välja lite grand som man vill, om man vill plocka in det för, under de här lite större begreppen att jobba med koordination och motoriska moment och så vidare eller vad det står.

Hon tycker också det är bra med en tydlig läroplan så att ämnet kan motiveras och får mer status. Eleverna ska inte se ämnet idrott och hälsa som en fritidsverksamhet. Bedömningen tycker hon är svårare nu eftersom hon inte längre kan luta sig mot resultat. Hon vet nu inte

riktigt vad det är hon ska bedöma. Hon tycker det är bra med ”friluftslivsfokuset”, men menar att hon redan är ute mycket med sina elever. Hon menar vidare att den nya kursplanen är lite väl trendkänslig; i och med hälso- och friluftslivsfokuseringen. *Lärare 2* tycker den nya kursplanen är bra: ”Jag tycker den är alldeles utmärkt! Jag blev jätteglad när jag såg att den kom. Faktiskt. Ett: Det är ett annat betygssystem, som jag tycker blir mer rättvist. Två: Innehållsmässigt så tycker jag att man liksom har lyckats strukturera upp på ett mycket bättre sätt än i den gamla”. Han tycker det är skönt att strävansmålen är borttagna eftersom det blev otydligt för eleverna vad de betydde. *Lärare 3* säger om den nya kursplanen: ”Emm, den är bra. Den är nog egentligen bättre än den förra i idrott, men den har sina brister eftersom man inför fler betygssteg men det finns bara kriterier för tre av dem”. Hon nämner även att det är konstigt att vissa punkter i det centrala innehållet inte finns med i bedömningen och att det därför blir svårt att motivera för eleverna. Hon fortsätter att tala kring bedömning:

Å nu ska vi bedöma ett komplext rörelsemönster utifrån takt och precision, det innebär att du måste hoppa långt, du måste springa fort, du måste göra det rätt, och då har man ju lite, för mig tycker jag, tappat grundidén med ämnet att få dem att tycka det är roligt att röra på sig.

Lärare 4 säger om den nya kursplanen:

[...] jag trodde den skulle vara ännu tydligare, eh, än vad den är. Det är ju mycket tolknings... Jag kan ju tolka den och du kan tolka den på ditt sätt. Och mycket sån här relativt väl och väl. Vad betyder det för dig och vad betyder det för mig? Så, så tydligt som jag trodde den skulle vara är den inte.

Hon nämner simning som det som framstår konkret i kursplanen, och tycker kursplanen är mer kortfattad än den förra samt att det ska bli spännande att arbeta med den. Hon nämner tidsbristen som ett problem i den nya kursplanen: ”hur hinner man det, samtala med eleverna, [...] dem ska resonera, och det står samtala, det här muntliga, som det inte står, så tiden, hoho, när hittar man tiden att ha den relationen med var och en?”.

De största förändringarna mellan kursplanerna nämner *Lärare 1* som kopplingen till tävlingsidrotten. Hon menar att Lpo 94 var mer inspirerad av tävlingsidrotten och mer sammankopplad till föreningslivet: ”[...] jag upplevde ändå att det var mer fokus på resultatinhämtning, eh, vem som gjorde bäst ifrån sig, lyfte upp det lite mer än vad det är nu. Huruvida det är uttalat eller inte, det kommer jag inte ihåg.” Fokuseringen på friluftsliv, det

kulturella och traditionella tar hon också upp som viktiga förändringar. *Lärare 2* beskriver förändringarna:

Förutom innehåll, asså det är inte så stora förändringar i innehållet egentligen. Ehh bara att man kanske har stolpat upp det på ett annat sätt som jag var inne på lite förut. Men rent layoutmässigt så är det ju en stor förändring, nu behöver jag ju bara ha en bok, till exempel.

Han menar att det nu finns en röd tråd mellan centralt innehåll och kunskapskrav och att kommentarmaterialet är ett bra stöd. Bedömningen menar han däremot är lite godtycklig i och med graderingsorden. Han tycker den nya kursplanen är tydligare och rättvisare för elever. Däremot tror han att det alltid kommer att vara lärare som inte följer den, men att det nu det blir svårare att motivera eftersom elever och föräldrar kan förstå den bättre. Han tror också det blir viktigare med dokumentation nu eftersom möjligheten att överklaga betyg finns. Han märker en positiv skillnad i utförandet av den lokala pedagogiska planeringen:

Förut har det liksom blivit såhär att man har famlat lite i mörkret, vad är det och hur är det, vad är det jag bedömer och hur ska jag bedöma det? Men här blir det så tydligt liksom, och alla elever får samma svar.

Lärare 3 menar att stora förändringar är att mental träning tillkommit, att eleven ska utföra rörelser på ett ändamålsenligt sätt och att ämnet blivit mer teoretiskt. Hon tycker det är tråkigt att det på bekostnad av den praktiska undervisningen blir mer teoretisk klassrumsundervisning, och tillägger även angående friluftsliv att: ”Jag tror att väldigt många idrottslärare inte är i skogen så mycket och har friluftsliv och nu är det mer preciserat att man faktiskt SKA göra det, inte bör, så det tror jag är jättebra.” *Lärare 4* anser att de största förändringarna är att Lgr 11 lägger mer vikt vid friluftsliv och mindre fokus på ledarskap. Hon menar även att den nya kursplanen är mer samtalsfokuserad.

Det som påverkar lärarna när de väljer undervisningsinnehåll är enligt *Lärare 1* egna intressen främst, men kombinerat med läroplanen. *Lärare 2* utgår från läroplanen, men eftersom det inte står så specifikt kan han välja arbetsområden, vilket han tycker är bra. *Lärare 3* utgår från kursplanen, men lyssnar mycket på elevernas önskemål eftersom kursplanen inte är särskilt specifik. *Lärare 4* utgår från kursplanen, elevgruppen och egna intressen.

Vad lärarna konkret har förändrat i sin undervisning skiljer sig åt. *Lärare 1* har generellt under läsåret tagit bort vissa moment och lagt till andra. Hon har infört fler reflektionsuppgifter gällande planering, genomförande och utvärdering. Hon menar även att friluftslivet har växt mycket och har därför ändrat uppgifterna i orientering, liksom kriterierna för bedömningen. Hon har större betoning på hälsa och ergonomi och har lagt till en vinterfriluftsdag. En annan friluftsdag startade terminen:

Vi klickade igång direkt och kommer å ha ett rullande schema då på allemansrätt å eh naturstig med trangiakök å vindskydd å eh, båtvett å badvett och ABC och så vidare. LABC heter det ju faktiskt numera [...] och det ska ju också givetvis, det ingår ju också i idrottsämnet nu.

I övrigt har hon använt det centrala innehållet som en checklista för att försäkra sig om att hennes nuvarande undervisning täcker allt. *Lärare 2* säger:

Jag har inte ändrat den så mycket, eller ingenting alls faktiskt, utan jag har alla arbetsområden ungefär lika mycket, förutom orienteringen där jag kanske lägger lite mer, så här 3-veckor, 4-veckorshok, jobbar jag i orienteringen, men sen, nå jag tycker så mycket som möjligt.

Lärare 3 menar att ämnet blivit mer tävlingsinriktat och teoretiskt. Hon fortsätter:

Jag tror att jag kommer få svårare att motivera dem som kanske inte har dem bästa färdigheterna, att verkligen ta i och kämpa varje lektion när de vet att det blir i alla fall inte mer än det lägsta betyget om man inte är duktig, om man ska hårdra det.

Hon säger angående det teoretiska att:

Innan har vi haft det mer när man har gjort saker, har man stretchat efter en lektion så har man pratat stretch då, å har man värmt upp så har man pratat om varför man värmer upp, nu blir det ju rent i en teorisal och så har jag aldrig haft det under de åren jag jobbat. Så blir det ju en skillnad.

Lärare 4 har förändrat bedömningen i sin musikuppvärmningsuppgift så att den inte längre inkluderar ledarskap. Hon fokuserar nu mer på planering, genomförande och utvärdering. Orienteringen har även gjorts mer "friluftsliv" genom diskussion angående klädval och packning.

Angående åldersprogressionen i det centrala innehållet säger *Lärare 1* att det blir tydligare och att hon förväntar sig att eleverna har vissa kunskaper i vissa årskurser. *Lärare 2* tycker att progressionen är ett bra stöd och att det är skönt att veta vad eleverna ska ha gjort i låg- och mellanstadiet när de kommer till honom. *Lärare 3* tycker åldersprogressionen är bra, men att det är en brist att den inte är specificerad för varje årskurs. *Lärare 4* samarbetar med sina kollegor och har en pågående diskussion angående innehållet och progressionen i de olika årskurserna.

Huruvida det är någon skillnad mellan mål och krav uppfattar lärarna olika. *Lärare 1* säger:

Mål är ju luddigare än kunskapskrav. Och därmed så är det ett krav. Eh, och det är ju såhär också att det hänger ju mycket på oss. Vi får ju en annan roll då. Har vi inte uppnått mål, så det var ju synd, då får vi lägga om målen. Att du sätter det lite lägre. Ungefär så, men ett krav är ett krav ... Faktiskt.

Hon tycker betyget godkänt var för brett och har alltid tyckt att det gamla systemet var luddigt. Hon tror nu att färre elever kommer uppnå lägstanivån. *Lärare 2* menar att mål för eleverna var mer diffust. Hon fortsätter: ”Ett kunskapskrav, det är ett krav där måste du ju klara alla de delar som står, i ett G-betyg kanske du inte behövde klara just alla delar, det räckte kanske med att du deltog, något sånär, men här måste du ju ändå”. Hon svarar att hon inte vet om fler eller färre elever kommer klara lägsta nivån. *Lärare 3* säger att:

Spontant så tror jag nog att jag ser det som att man har höjt ribban lite eftersom kraven är lite högre ställda än vad målen var, målen var mer dit måste alla nå, som nån sorts lägsta nivå och med kunskapskraven så är det ju mer att när du har nått en liten bit kan du alltid fortsätta vidare.

Hon anser att gamla godkänt var bättre än nya E och fortsätter: ”Om man läser kunskapskraven för E jämfört med det gamla G, men det känns som att det är enklare saker som ska kunna.” Hon tror att färre elever kommer att klara lägstanivån. *Lärare 4* tycker inte det är så stor skillnad mellan gamla godkänt och nya E. Hon tycker det finns stor subjektivitet i bedömningen och hade hoppats på mer tydlighet. Hon diskuterar graderingsorden med sina kollegor. Gällande bedömningen tycker hon elever borde kunna få godkänt även om de inte kan simma, fast uppnår övriga kunskapskrav. Hon menar att lokala förutsättningar och brist på resurser kan göra det svårt för alla elever att bli simkunniga. Hon tror att färre elever kommer att klara lägsta nivån.

3.2.3 Behovet av den nya kursplanen

Lärare 1 menar att en läroplansreform behövdes för att den ska spegla tidsandan och andra kulturer och traditioner i samhället. Hon menar att samhällets hälsovåg är positiv för skolämnet. Hon fortsätter:

Jag upplever att den nya läroplanen går ut på också att man jobbar mer mot eget ansvar och tänka till och planera och även genomföra den här planeringen och utvärdera så att man kan reflektera aktivt kring sin egen roll i sin hälsa så att säga. Eh, så som det är i dagens samhälle, mycket också.

Hon tror inte att förändringen kommer göra någon större skillnad ur ett samhällsperspektiv eftersom förändringar tar lång tid i skolvärlden. Föreningar, gym och så vidare ligger före skolan i utvecklingen. *Lärare 2* upplevde det förra betygssystemet som väldigt orättvist eftersom G-nivån var för stor. Han tycker det är bra att prestation inte nämns och fortsätter:

Men sen kan jag ju tycka att det är synd att man inte bytte namn på ämnet, alltså idrott för många elever är ju idrott, RF, alltså föreningsverksamhet, och så heter det hälsa och då kan man ju tänka sig att varför kunde det inte ha sagt då rörelse och hälsa eller nånting. Avdramatisera det lite.

Ur ett samhällsperspektiv tror han att den nya kursplanen skulle kunna öka folkhälsan. *Lärare 3* tyckte att en läroplansreform behövdes för att betygskriterierna tidigare var luddiga. Hon ville ha en mer likvärdig betygssättning. *Lärare 4* tycker som *Lärare 3*. Hon menar att eftersom skolorna i dagsläget slåss om eleverna är det viktigt att samma bedömningsmall följs så att det blir rättvist för eleverna. Ur ett samhällsperspektiv tror hon inte det kommer bli någon större skillnad eftersom hon inte tycker kursplanerna skiljer sig åt innehållsmässigt.

4 Diskussion

Syftet med studien är att, i ett inledande skede, undersöka hur läroplansskiftet 2011 påverkar ämnet idrott och hälsas uppdrag och innehåll i grundskolans årskurs 7-9. Nedan presenteras vår diskussion under rubrikerna: *4.1 Resultat kopplat till tidigare forskning*, *4.2 Tolkning av resultat utifrån teoretisk utgångspunkt*, *4.3 Slutsats*, *4.4 Styrkor och svagheter* samt *4.5 Förslag till framtida forskning*.

4.1 Resultat kopplat till tidigare forskning

Textanalysen visar sammanfattningsvis att Lgr 11 ger ett tydligare och mer strukturerat intryck än Lpo 94. Detta beror på dispositionen, liksom det enklare språket, de språkliga strategierna och införandet av det centrala innehållet. Lpo 94 framstår enligt textanalysen som något otydlig. Enligt Utbildningsdepartementet riskerade detta att leda till att utbildningen inte kunde garanteras likvärdighet över landet, därav behovet av en ny läroplan. Lärarna i vår studie menar att Lpo 94:s orättvisa betygssystem skapade ett behov av en ny kursplan. De tycker följaktligen att den nya betygsskalan är bra. Vår studie visar att skillnaderna som framträder i textanalysen inte verkar medföra någon märkbar skillnad i den praktiska undervisningen. Utifrån Morawskis styrningsprinciper kan Lgr 11 anses vara mer innehållsfokuserad på grund av det centrala innehållet som utarbetats. Lpo 94 kan istället anses vara mer processfokuserad i och med strävansmålen, där man tydligare lyfter fram en utvecklingsprocess hos eleverna. Den tredje styrningsprincipen, den resultatfokuserade, kan utläsas i betygs- och bedömningsdelarna i de båda kursplanerna. Man skulle kunna säga att den innehållsfokusering som finns i Lgr 11 kan ses som en reaktion mot den processfokuserade Lpo 94. Ett tydligt fokus ska ligga på vad man ska lära sig.

Lärarna har fått olika mycket förberedelse inför införandet av den nya kursplanen och samtliga lärare har fått kommentarmaterialet utdelat på sin respektive skola. Trots detta anser sig tre av fyra lärare i nuläget inte vara förberedda att arbeta utifrån Lgr 11, vilket visar på att Skolverkets intention, om att förbereda lärarna på ett bättre sätt än vid införandet av Lpo 94, ännu inte helt uppnåtts. Lärarna kommenterar, angående sina förberedelser, att det är kort om tid och att mycket ansvar ligger på dem själva. En av lärarna, som även arbetade mellan skiftet Lgr 80 och Lpo 94, menar dock att hon är mer förberedd denna gång, vilket ändå visar på att Skolverkets intention till viss del uppnåtts. Kulinna et al. skriver att lärarna kan behöva mer utbildning än en dag för att lära sig att använda en ny läroplan, vilket även vår studies resultat tyder på. Kulinna et al. kommer även fram till att lärarna behöver stöd och strategier för att kunna arbeta på ett bra sätt. Att lärarna i vår studie fått stöd i form av kommentarmaterialet från Skolverket visar på ett försök från regeringen att stötta lärarna, men som intervjuresultatet visar vill lärarna ha ännu fler strategier såsom tid till diskussioner med kollegor angående den nya läroplanen. Denna brist på tid och förberedelse skulle kunna vara orsaken till lärarnas olika uppfattningar om den nya kursplanen.

I textanalysen framträder att underrubrikerna i Lgr 11, ”Rörelse”, ”Hälsa och livsstil” samt ”Friluftsliv och utevistelse”, fungerar som huvudområden i undervisningen även i Lpo 94. Sandahls studie visar även att Lpo 94 består av tre liknande kunskapsområden. Nu blir dock dessa områden, i och med rubriceringen, än mer framträdande. Morawskis studie visar att tidigare läroplansförändringar, från 1842 års folkskolestadga till 1994 års läroplaner, främst gällt vilket innehåll som ska vara centralt i läroplanen. Övergången till Lgr 11 har främst handlat om en tydligare disposition för att lyfta fram det centrala innehållet, som enligt textanalysen inte nämnvärt förändrats från Lpo 94. Progressionen i innehållet framträder också på ett tydligare sätt i Lgr 11 eftersom innehållspunkterna är uppdelade efter ålder (1-3, 4-6 och 7-9). Innehållet i tidigare år är till exempel mer inriktat på grundmotoriska rörelser för att i de äldre åldrarna utveckla en mer komplex rörelseförmåga. Det här ligger i linje med det som Kulinna et al. skriver angående att lärares variation i undervisningen är beroende av elevernas ålder och motoriska förmåga. De menar att både bredden och djupet ökar med elevernas ålder, vilket stämmer överens med vår textanalys som visar att flera moment tillkommer under respektive innehållsrubrik i och med elevernas högre årskurs.

När det gäller valet av undervisningsinnehåll visar intervjuresultatet att det som påverkar lärarna, utan inbördes ordning, är kursplanen, egna intressen, elevernas önskemål, lokala förutsättningar och elevgruppen. En av lärarna menar att han kan välja innehåll mycket själv, eftersom kursplanen inte är så specifikt skriven. Även Carlstens studie, från slutet av 1980-talet, visar att lärarnas val av undervisningsinnehåll, till största del, beror på egen erfarenhet, läroplanen, elevernas kompetens och önskemål samt skolans lokala förutsättningar. Därefter påpekar Carlsten att undervisningens innehåll och upplägg även styrs av lärarnas kunskap och utbildning. Denna sista punkt framkommer inte i vårt resultat, men vi kan ändå anta att lärarnas kunskap speglar deras intresseområden till viss del, och därmed också undervisningens innehåll. Lärarna menar att faktiska resurser, såsom tillgång på simhall, begränsar möjligheten att efterfölja kursplanen i den mån de skulle vilja. Chen, Ennis och Zhu menar att det kan uppstå problem med att efterfölja läroplanen när lärare har olika förhållningssätt och inställning till den, samt andra lokala angelägenheter. I Lundvalls och Meckbachs studie framkommer att tid och resurser inte är det som lärare uppfattar som de främsta begränsande faktorerna i undervisningen, vilket delvis stämmer överens med vår studie.

De största förändringarna som lärarna ser i den nya kursplanen är att tävling och kopplingen till föreningslivet är borta, att friluftslivet betonas mer, att kursplanen nu är mer teoretisk, att det nu finns en röd tråd mellan innehåll och bedömning, samt att dess bedömning nu är mer godtycklig. Återigen går lärarnas åsikter isär. Intressant är även att en av lärarna, i motsats till alla andra, menar att prestation har tillkommit. En annan lärare ser i stort inte några förändringar alls i innehållet. Genomgående verkar lärarna ha använt det centrala innehållet som en checklista för sin redan befintliga undervisning; finns allting med görs ingen förändring. Det är utifrån förändringarna lärarna ser, som de vidare förändrar sin undervisning, vilket i sin tur leder till olika undervisning. Med avseende på detta kan man återigen ställa sig frågan om Skolverkets intention om en mer likvärdig utbildning i och med Lgr 11 kommer att uppfyllas?

Slutsatsen i Svingbys studie är att skolan förändras efter samhällets utveckling. Det motsatta förhållandet gäller inte. Samhällsutvecklingen påverkar således förändringar i skolan, men har inte några lösningar på hur det rent organisatoriskt och innehållsmässigt ska fungera. Det kan vara detta faktum som gör att lärarna finner det lättare att fortsätta med undervisningen som fungerar i deras skola istället för att omarbete sin undervisning utifrån den nya kursplanen. Sandahl skriver om en normativ och praktisk nivå som representerar läroplanen respektive undervisningen. Studien kommer fram till att dessa nivåer skiljer sig åt, och bakomliggande orsaker till detta skulle kunna vara relationen till omgivningen. Den normativa nivån har verkat oberoende av intressenter och alltså kunnat anpassa sig efter samhällsutvecklingen. Den praktiska nivån, däremot, har influerats av föreningsidrotten, vilket gjort att populära föreningsidrotter även blivit dem som företrätt innehållet i skolundervisningen. Denna praktiska nivå påverkas även av materiella förutsättningar, vilket leder till både begränsningar och möjligheter i utformandet av undervisningen.

Även Jess och Penney menar i sin studie att ämnet idrott följer samhällets riktning. De lägger till aspekten att fler unga människor borde vara delaktiga i utformningen av läroplanen för att de inte enbart ska placeras som mottagare av förslag av nya krav. Detta kanske även är något att fundera på i den svenska skolan. Drar elever, lärare och kursplan åt samma riktning, kan det resultera i en bättre undervisning och en bättre måluppfyllelse. Larssons studie visar att elevernas mål för ämnet inte stämmer överens med lärarnas. Vår studie visar att lärarna uppfattar Lgr 11 på olika sätt. Denna oenighet, mellan lärare, elever och kursplan, avseende ämnets innehåll, menar vi, får till följd att utbildningen inte blir likvärdig.

Lärarna menar enhetligt att Lpo 94:s mål är mer diffusa än Lgr 11:s kunskapskrav. De menar vidare att kraven är högre ställda och tror att färre elever kommer klara lägstanivån. Många formulerade att ”ett krav är ett krav”. Detta är intressant eftersom det skulle kunna kopplas samman med det som textanalysen nämner om sociala strategier. Formuleringen ”ett krav är ett krav” tyder på att ett krav har negativ laddning; alltså låter hårdare än mål som har en positiv laddning. Lärarna kunde alltså inte säga vad som konkret var hårdare i kraven, vilket vi tolkar som att det främst var ordet krav som låg till grund för deras svar. Värt att nämna är att denna studie är gjord i ett inledande skede av läroplansförändringen, och några betyg enligt den nya betygsskalan ännu aldrig har satts. Vi vet heller inte om lärarna i sina svar syftade på uppnåendemål eller strävansmål då detta inte preciserades i frågan. Textanalysen menar att kunskapskraven för E, i och med graderingsorden, blir lättare att uppnå än Lpo 94:s uppnåendemål för godkänt. Vissa av lärarna verkar vara av uppfattningen att målen går att ändra om de inte uppnås av eleverna. När de uttryckte sig på detta sätt får vi hoppas att de syftade på strävansmålen; uppnåendemål ska ju faktiskt uppnås.

Lärarna har tagit fasta på olika aspekter i den nya kursplanen. En av lärarna har uppfattat att det kulturella har tillkommit medan textanalysen menar att det fanns i Lpo 94, men nu är borttaget. Fokuset på ledarskap, som i Lpo 94 finns i strävansmålen, är nu borttaget från kursplanen i idrott och hälsa, men det finns fortfarande med i läroplanen. Därför behöver det egentligen inte tas bort i undervisningen – det viktiga är att det inte ska ligga till grund för bedömning. En av lärarna menar att hon nu är tvingad att undervisa i en teorisk istället för att integrera teori och praktik som hon tidigare gjort. En annan lärare menar att hon kommer att integrera teori och praktik för att skolan i övrigt genomför mycket teoretisk undervisning. Vi menar att ordet teori inte förekommer i någon av kursplanerna i idrott och hälsa, liksom inga direkta metoder framskrivs; lärarna kan följaktligen utforma sin undervisning på valfritt sätt. I textanalysen framträder ”Ord och begrepp” som en del av betoningen på samtal om fysisk aktivitet och hälsa som finns i Lgr 11. Värt att notera är att innehållspunkterna blir fler i de högre årskurserna. Frågan är om detta betyder att idrott och hälsa går från att vara ett aktivitetsämne i de lägre årskurserna till att bli ett kunskapsämne i de högre årskurserna? Att en av lärarna inte ser några direkta förändringar och därför inte kommer att förändra sin undervisning nämnvärt stämmer överens med textanalysen som gällande innehållet inte ser några större förändringar mellan kursplanerna. Detta kan betyda att om man förstått och undervisat efter kursplanen från 1994 behövs inga större förändringar göras i och med Lgr 11.

Flera lärare har uppfattat nya moment i Lgr 11 som enligt textanalysen funnits med redan i Lpo 94. Detta skulle dels kunna bero på att lärarna nu läser kursplanen mer ingående, dels på att kursplanen nu förstås bättre för att den skrivna på ett sätt som lärarna uppfattar som tydligare. Viktigt att komma ihåg är att implementeringen av Lgr 11 fortfarande är i ett tidigt skede, och att vi fortfarande inte vet hur lärarna kommer att agera utifrån Lgr 11 om några år.

4.2 Tolkning av resultaten utifrån teoretisk utgångspunkt

I denna del tolkas och analyseras studiens huvudfynd utifrån Bernsteins begrepp *klassifikation, inramning, integrerad kod* och *samlingskod*.

Klassifikationen av kunskapsinnehållet i ämnet idrott och hälsa kan ses som stark då det i textanalysen framträder att Lgr 11 är mer tydlig i och med det centrala innehållet och dess underrubriker. I och med denna starkare klassifikation av ämnets innehåll skulle det kunna bli svårare att se ämnet idrott och hälsa som en helhet eftersom de olika kunskapsblocken nu framträder som tre separata delar. Lärarna kan givetvis integrera dessa med varandra, men frågan är om detta görs då de olika innehållsmomenten är skrivna under olika rubriker? Lärarna tycker om denna starka klassifikation i och med dess tydlighet. Dessutom visar en förändring som en av lärarna kommer att göra på en starkare klassifikation avseende innehållet i undervisningen då hon kommer att skilja på den praktiska och den teoretiska undervisningen. Även åldersprogressionen av innehållet i Lgr 11 bidrar till en starkare klassifikation gällande ålder. I undervisningen kan detta få som följd att lärarna kan arbeta med en tydligare progression, då de vet vad eleverna har gjort i tidigare årskurser.

Å andra sidan framträder i textanalysen att Lgr 11 avseende bedömning har en svagare klassifikation än Lpo 94. Detta på grund av att texten är skriven i löpande form istället för i punktform. Kursplanens intertextuella kontext, det faktum att den är en del av Lgr 11, bidrar till en svagare klassifikation avseende styrdokumentens innehåll. I Lpo 94 är kursplanerna istället fristående från läroplanen, vilket gör att klassifikationen avseende styrdokumentens innehåll där är starkare. Detta kan kopplat till undervisningen få som följd att hela läroplanen oftare blir läst av lärarna, vilket är positivt.

Inramningen behandlar vem som bestämmer undervisningsinnehållet och hur stora valmöjligheter som finns för lärarna. Våra intervjuutsagor, liksom den tidigare forskningen,

visar på att skolans förutsättningar påverkar undervisningsinnehållet. Sandahls studie visar på att inramningens styrka i läroplaner har varierat över tid. I vår textanalys framträder att innehållet i Lgr 11 är specificerat, vilket får som följd att lärarna har mindre valmöjligheter avseende undervisningens innehåll. Lgr 11 har alltså en starkare inramning avseende lärarnas valmöjligheter än Lpo 94. I våra intervjuutsagor kommer det fram att lärarna tar hänsyn till elevernas önskemål i sin planering; det finns alltså fortfarande visst utrymme för lärarna att välja sitt undervisningsinnehåll.

I Lgr 11:s bedömningsdel är inramningen svag, vilket både textanalysen och intervjuutsagorna visar på. Det är graderingsorden i bedömningsdelen som leder till en subjektiv bedömning, vilket innebär stor tolkningspotential för lärarna. Avseende bedömning är alltså Lgr 11:s inramning svagare än Lpo 94:s.

En *integrerad kod* innebär att klassifikationen och inramningen är försvagad samt att undervisningen och ämnet ses som en helhet. Följande aspekter skulle kunna tyda på en sådan kod. Lgr 11:s bedömningsdel är inte lika tydliga som Lpo 94:s, och dessutom innehåller graderingsord, vilket bidrar till en svagare klassifikation och inramning. Då kursplanen för idrott och hälsa ingår i Lgr 11 bidrar även det till en svagare klassifikation där hela skolans undervisning ses som en helhet. Inramningen kan dessutom ses som svag då lärarna har möjlighet att ta hänsyn till elevernas önskemål i sin undervisning.

En *samlingskod* innebär att klassifikationen och inramningen ofta är stark samt att undervisningen och ämnets innehåll ses som separata delar. Följande aspekter skulle kunna tyda på en sådan kod. Klassifikationen kan ses som stark då det centrala innehållet i Lgr 11 är tydligt specificerat. Även åldersprogressionen i innehållet i Lgr 11 bidrar till en stark klassifikation. Då skolans förutsättningar begränsar valmöjligheterna för läraren blir undervisningens ramar mer strikta, vilket står för stark inramning.

Sammanfattningsvis kan sägas att vårt resultat inte tyder på en tydlig integrerad kod eller en tydlig samlingskod. Istället representerar den undervisning lärarna bedriver, utifrån den nya kursplanen, en relativt stark klassifikation avseende ämnets innehåll, liksom en relativt svag inramning avseende de valmöjligheter kursplanen överlåter till lärarna.

4.3 Slutsats

- Kursplanen i idrott och hälsa har blivit tydligare i och med införandet av Lgr 11. Detta beror på dispositionen, liksom det enklare språket, de språkliga strategierna och att ett centralt innehåll tillkommit. Bedömningsdelen är dock mer otydlig än i kursplanen från 1994. Lärarna hade önskat större tydlighet i kursplanen generellt, bland annat i bedömningsdelen.
- Lärarna lyfter fram olika aspekter som påverkar deras undervisning. Undervisningen kommer därför att skilja sig åt beroende på vad lärarna uppfattat har tillkommit. Att flera lärare har uppfattat nya moment i Lgr 11 som enligt textanalysen funnits med redan i kursplanen från 1994 kan dels bero på att lärarna nu läser kursplanen mer ingående, dels på att kursplanen nu förstås bättre för att den skriven på ett sätt som lärarna uppfattar som tydligare.
- Den nya kursplanen verkar inte medföra någon märkbar skillnad i den praktiska undervisningen om man följt kursplanen från 1994. Den undervisning som lärarna utarbetat och använt under Lpo 94:s styrning verkar användas även idag. Den nya kursplanens centrala innehåll används som en checklista för det befintliga undervisningsinnehållet.
- Resultatet visar inte på vare sig en tydlig integrerad kod eller en tydlig samlingskod. Lärarnas undervisning representeras istället av en relativt stark klassifikation avseende ämnets innehåll, och ger en relativt svag inramning avseende de valmöjligheter som kursplanen överlåter till lärarna.

4.4 Styrkor och svagheter

Studiens främsta styrka är att vi varit tre personer som närläst, dels kursplanerna för textanalysen och dels transkriberingarna av intervjuerna, samt att vi kunnat berika diskussionen med olika erfarenhet och kunskap. En annan styrka är att studiens två metoder kompletterar varandra och har förhoppningsvis gett ett mer fördjupat resultat. En svaghet i vår intervjumall är att vi i frågan: ”Mål har ersatts av *Kunskapskrav*, hur tolkar du det?” inte preciserade ordet mål till uppnåendemål, vilket kan ha lett till att vissa respondenter trodde att frågan gällde strävansmål. Vi tror dock inte att detta fått någon avgörande betydelse för studiens resultat. Det faktum att vi haft fyra respondenter kan ses som ett litet urval, men vi anser att det gett oss tillräckligt mycket empiri tillsammans med textanalysen. Inga

generaliseringar av resultatet kan dock göras. Hade tidsramen varit större hade fler respondenter kunnat delta i studien.

4.5 Förslag till framtida forskning

Efter genomförd studie anser vi att det skulle vara intressant att genomföra en liknande studie om ett år för att se hur förändringen i undervisningen då ser ut. Ett större antal respondenter, eller ett annat urval baserat på lärare som tidigare medverkat vid läroplansskiften för att kunna jämföra skiftena, skulle kunna berika en liknande studie. En annan metod, till exempel enkät eller observation, skulle även kunna användas i syfte att undersöka läroplansförändringar ur ett annat perspektiv för att ytterligare belysa läroplansimplementeringar och dess etableringsprocess.

Käll- och litteraturförteckning

Otryckta källor

Bandupptagning:

Intervju, 2011-09-27, lärare 1.

Intervju, 2011-09-29, lärare 2.

Intervju, 2011-10-04, lärare 3.

Intervju, 2011-10-05, lärare 4.

Tryckta källor

Bergström, Göran & Kristina Boréus, *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*, (Lund: Studentlitteratur, 2005).

Bernstein, Basil, "On the Classification and Framing of Educational Knowledge". I: Young, Michael F.D. (red.), *Knowledge and control: new directions for the sociology of education*, (London: Collier Macmillan Ltd, 1971) s. 47-69.

Bernstein, Basil, *The structuring of pedagogic discourse, Vol IV, Class, codes and control*. (London: Routledge, 1990).

Carlsten, Yngve, *Ämnet idrott i grundskolans årskurs 8: Idrottslärare och elevers syn på idrottsundervisningens mål och innehåll*, (Stockholm: T-tryck, 1987).

Chen, Ang, Chatherine D. Ennis & Xihe Zhu, "Implementation challenges for a constructivist physical education curriculum" *Physical Education and sport pedagogy*, Vol. 16 (2011: Nr. 1, januari) s. 83-99.

Hellspong, Lennart & Per Ledin, *Vägar genom texten: handbok i brukstextanalys*, (Lund: Studentlitteratur, 1997).

Jess, Mike & Dawn Penney, "Physical Education and physically active lives: A lifelong approach to curriculum development", *Sport, Education and Society*, Vol. 9 (2004: Nr. 2, juli) s. 269-287.

Johansson, Bo & Per Olov Svedner, *Examensarbetet i lärarutbildningen: undersökningsmetoder och språklig utformning*, 5. uppl., (Uppsala: Kunskapsföretaget AB, 2010).

Kulinna, Pamela, Nate McCaughtry, Donetta Cothran & Jeffery Martin, "What do urban/inner-city physical education teachers teach? A contextual analysis of one elementary/primary school district", *Physical Education and Sport Pedagogy*. Vol. 11 (2006: Nr. 1, februari) s. 45-68.

Larsson, Håkan, "Idrott och hälsa – vad är det?", *Svensk idrottsforskning*, (2004: Nr. 4) s. 1-4.

Lundvall, Suzanne, Jane Meckbach & Johan Wahlberg, "Lärandets form och innehåll: lärares och elevers uppfattning om lärande och kompetens inom ämnet idrott och hälsa, SIH 2001 till SIH 2007", *Svensk idrottsforskning*, Vol. 17. (2008: Nr. 4) s. 17-22.

Lundvall, Suzanne & Jane Meckbach, "Mind the gap: physical education and health and the frame factor theory as a tool for analysing educational settings", *Physical Education and Sport Pedagogy*, Vol. 13 (2008: Nr. 4, oktober) s. 345–364.

Meckbach, Jane, "Ett ämne i förändring – eller är allt sig likt?". I: Larsson, Håkan & Karin Redelius (red.). *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa*. (Stockholm: Idrottshögskolan, 2004) s. 81-98.

Morawski, Jan, *Mellan frihet och kontroll: om läroplanskonstruktioner i svensk skola*, Akademin för humaniora, utbildning och samhällsvetenskap, (diss. Örebro: 2010).

Sandahl, Björn, *Ett ämne för alla?: Normer och praktik i grundskolans idrottsundervisning 1962-2002*, Carlsson Bokförlag, Stockholms universitet, 2005, (diss. Stockholm: 2005).

Skolverket, *Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa* (Stockholm: Ordförbundet AB, 2011).

Skolverket, *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna: Lpo 94 : Lpf 94*, (Utbildningsdep., Stockholm, 1994).

Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011, Lgr 11*, (Stockholm: Ordförrådet AB, 2011).

Svingby, Gunilla, *Läroplaner som styrmedel för svensk obligatorisk skola: Teoretisk analys och ett empiriskt bidrag*. Acta Universitatis Gothoburgensis, (diss. Göteborg: 1978).

I författarnas ägo

Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet, Klara Granat, Brev nr: U2011/5266/S.

Elektroniska källor

Skolverket, *Film*, 2011-07-16.

<http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/Grundskoleutbildning/2.3064/2.3068/film-1.132331> (Acc. 2011-10-17).

Skolverket, *Skolverkets arbetsprocess*, 2010-02-23.

<http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/2.621/2.623/2.802/2.854/skolverkets-arbetsprocess-1.71438> (Acc. 2011-09-17).

Skolverket, *Stödmaterial*, 2011-09-08.

<http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/Grundskoleutbildning/2.3064> (Acc. 2011-10-17).

Skolverket, *Utskick av läroplaner*, 2011-04-13.

<http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/Grundskoleutbildning/2.3072/utskick-av-laroplaner-1.132538> (Acc. 2011-10-17).

Utbildningsdepartementet, *Frågor och svar om nya läroplaner och kursplaner*, 2011-03-28.

<<http://www.regeringen.se/sb/d/11263/a/117230#117230>> (Acc. 2011-09-22).

Utbildningsdepartementet, *Nya läroplanen sätter tydliga mål för lärare och elever*, 2010-10-11. <<http://www.regeringen.se/sb/d/12466/a/153375>> (Acc. 2011-09-22).

Utbildningsdepartementet, *Tydliga mål och kunskapskrav i grundskolan*, 2007-05-03. <<http://www.regeringen.se/sb/d/9076/a/81434>> (Acc. 2011-09-22).

Bilaga 1

Käll- och litteratursökning

Syfte och frågeställningar:

Syftet med studien är att undersöka hur läroplansskiftet 2011 i ett inledande skede påverkar ämnet idrott och hälsa uppdrag och innehåll i grundskolans årskurs 7-9 utifrån ett lärar- och läroplansperspektiv.

- Vilka förändringar framträder i kursplanen i idrott och hälsa från Lpo 94 till Lgr 11?
- Hur uppfattar lärare den nya kursplanen i idrott och hälsa, och vad lyfter de fram i relation till sin undervisning?

Vilka sökord har du använt?

*ämnet idrott och hälsa i förändring
lärares syn på ämnet idrott och hälsa
läroplansförändring
läroplaner i svensk skola
Basil Bernstein
curriculum studies, physical education
curriculum, physical education, teacher
curriculum, content, physical education, teacher*

Var har du sökt?

*GIH:s bibliotekskatalog
SUB:s bibliotekskatalog
Stockholms stadsbiblioteks bibliotekskatalog
SWEPUB
ERIC, Google scholar*

Sökningar som gav relevant resultat

*GIH:s bibliotekskatalog: läroplaner i svensk skola
SUB:s bibliotekskatalog: Basil Bernstein
Stockholms stadsbiblioteks bibliotekskatalog: läroplansförändring
SWEPUB: ämnet idrott och hälsa i förändring
SWEPUB: lärares syn på ämnet idrott och hälsa
ERIC: curriculum, content, physical education, teacher*

Kommentarer

Det finns ännu inga studier om Lgr 11:s utfall på grund av införandets inledande skede. Därför har litteratursökningens inriktning varit allmän angående läroplansförändringar. Den andra delen av vårt ämne, avseende lärares syn på ämnet, har vi ansett svenska studier som mest relevanta då vår studie genomförs i Sverige. Sandahls avhandlings litteraturlista har använts för vidare sökning av forskning. Vår handledare har även gett tips på två studier, varav en ansågs som relevant.

Bilaga 2

Intervjumall

Bakgrundsfrågor

Kan du berätta lite om dig själv, såsom ålder och främsta intressen.

Har du någon idrottslig bakgrund? Berätta!

Var har du din lärarexamen ifrån? Och vilket år tog du examen?

Varför blev du lärare i idrott och hälsa?

Hur länge har du jobbat på den skola du arbetar på idag? Har du jobbat på andra skolor tidigare? Undervisar du i något annat ämne?

Vilka årskurser undervisar du, i idrott och hälsa? Arbetar du med både Lpo94 och Lgr11 i dagsläget?

Huvudfrågor

Vad är idrott och hälsa för dig?

Vad tycker du syftet med idrott och hälsa är? Och vad vill du förmedla till dina elever?

Vad påverkar dig i ditt val av undervisningsinnehåll?

Vad tycker du om den nya kursplanen?

Varför tror du det behövdes en läroplansreform? Berätta vad du tror att man vill få ut genom den nya kursplanen i idrott och hälsa?

Vad tror du, ur ett samhällsperspektiv, att de största förändringarna kommer bli i och med den nya kursplanen i idrott och hälsa?

Hur mycket utbildning har du fått inför införandet av Lgr11? (i tid). Har du fått kommentarmaterialet från din skola? Känner du att du är förberedd för att arbeta med den nya kursplanen?

Vilka anser du vara de största förändringarna mellan Lpo 94 och Lgr 11 inom ämnet idrott och hälsa? Och vad tror du att det får för påverkan på undervisningen (lärare och elever)?

Har du förändrat något i din undervisning? Vad i så fall?

Rubriken "Centralt innehåll" har tillkommit med underrubrikerna "Rörelse", "Hälsa och livsstil" och "Friluftsliv och utvistelse". Vad tycker du om det? Hur påverkar det din undervisning?

Man kan uttyda en åldersprogression i innehållet, vad tror du det kan få för effekt/konsekvens? Och påverkar det din undervisning?

Mål har ersatts av *Kunskapskrav*, hur tolkar du det? Vad tror du att det får för konsekvens för bedömningen?

Hur ser du på förhållandet mellan Lpo 94:s godkänt och Lgr 11:s betyg E?

Tror du fler eller färre klarar lägstanivån?

Avslutningsfrågor

Vad fick du ut av föreläsningen på GIH den 15 september?

Tror du att lärare i allmänhet är förberedda på att arbeta utifrån Lgr11? Skillnader gällande olika ämnen?

Vill du tillägga något?

Bilaga 3

Tabeller över innehållsskillnader i kursplanerna

Nedan framställs innehållsskillnaderna mellan kursplanerna i tabellform. Makroteman markeras med fetstilt text i tabellen, mikrotamana skrivs kursivt och propositionerna skrivs i punktform. Först följer tabellerna för Lpo 94, och därefter följer Lgr 11 med start från rubriken ”Idrott och hälsa”.

Ämnets syfte och roll i utbildningen	Mål att sträva mot	Ämnets karaktär och uppbyggnad
<i>Hälsa och välbefinnande</i> <ul style="list-style-type: none">• ”Idrott, friluftsliv och olika former av motion och rekreation har stor betydelse för hälsan”.	<i>Eleven skall utveckla kunskaper, beredskap och förmågor, samt få inblick i ämnet idrott och hälsa.</i> Eleven ska utveckla: <ul style="list-style-type: none">• Fysiska, psykiska och sociala förmågor och en positiv självbild, hälsokunskap, god kroppsuppfattning, värderingskunskaper av rörelseformer, bestående intresse för fysisk aktivitet och ansvar för sin hälsa.• En fördjupa rörelseförmåga och en lust att röra sig samt stimuleras att ge uttryck för fantasi, känslor och gemenskap.• Förmågan att leka, motionera och idrotta själv och med andra. Förmågan att på ett kritiskt sätt ta ställning i idrotts- och hälsofrågor.• Förmågan att organisera och leda aktiviteter.• Få inblick i idrotts- och friluftshistoria samt ta del av lekar danser och idrottsformer i olika kulturer.• Kunskap och förmåga att handla i nöd- och katastrofsituationer, på land, i och vid vatten.	<i>Ämnet idrott och hälsas kärna, syn och breda innehåll.</i> <ul style="list-style-type: none">• Ämnets innehåll ska tillåta att alla ska kunna delta utifrån egna förutsättningar.• Hälsoperspektivet innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande.• Ämnet skall stimulera till motion och fysisk träning i ett livslångt perspektiv.• God hälsa och god livsstil ska främjas i ämnet.• Nödsituationer och livräddning innefattas också i utbildningen.
<i>Rörelseaktiviteter och friluftsverksamheter utifrån den egna individen och i förhållande till andra.</i> <ul style="list-style-type: none">• ”Ämnet skall även väcka nyfikenhet och intresse för nya		<i>Ämnets helhetssyn på människan</i> <ul style="list-style-type: none">• Ämnet ska ge möjlighet att diskutera hälso- och etiska frågor kopplat till idrott och friluftsliv utifrån ett

aktiviteter”.		jämställdhets- och kulturellt perspektiv.
<i>Fysisk aktivitet kopplad till samhället.</i> <ul style="list-style-type: none"> ”Utbildningen i idrott och hälsa ger möjligheter till att stärka gemenskapen mellan barn och ungdomar i ett mångkulturellt och internationellt samhälle.” 		<i>Rörelse</i> <ul style="list-style-type: none"> En positiv upplevelse utvecklar den improvisatoriska, estetiska och motoriska förmågan. Det ska ges möjlighet att träna kondition, styrka och rörlighet.
		<i>Friluftsliv</i> <ul style="list-style-type: none"> Ämnet ska ge ett bestående intresse för friluftsliv, natur och miljöfrågor.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret.	Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det nionde skolåret.	Bedömning i ämnet idrott och hälsa.
<p><i>Eleven skall ha grundläggande kunskaper, behärska, veta, känna till, vara trygg och ha erfarenheter av olika delar inom ämnet idrott och hälsa.</i></p> <p>Eleven skall:</p> <ul style="list-style-type: none"> Behärska olika motoriska grundformer med kroppskontroll och balans och kunna utföra enkla danser och rörelseuppgifter till musik. Ha god vattenvana, kunna simma 200 m varav 50 m på rygg och hantera nödsituationer vid vatten, inklusive bad-, båt- och isvett. Kunna orientera sig i närmiljön med enkla hjälpmedel samt ha kunskaper om friluftsliv och allemansrätten. Kunna ge synpunkter på arbetsmiljön i 	<p><i>Eleven skall förstå, kunna tillämpa, kunna delta, kunna utföra, kunna forma och genomföra och ha kunskaper inom olika delar av ämnet idrott och hälsa.</i></p> <p>Eleven skall:</p> <ul style="list-style-type: none"> Förstå sambandet mellan mat, motion och hälsa. Kunna tillämpa kunskaper i ergonomi i vardagen. Kunna delta i lek, dans, rörelse och idrott. Kunna forma och genomföra egna motionsaktiviteter. Kunna orientera sig i okända marker med olika hjälpmedel. Kunna planera och genomföra vistelse i natur under olika årstider och hantera nödsituationer i och vid 	<p><i>Bedömningens inriktning</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ”Bedömningen i ämnet idrott och hälsa avser elevens kunskaper om hur den egna kroppen fungerar och hur eleven bland annat genom regelbunden fysisk aktivitet och friluftsliv kan bibehålla och förbättra sin fysiska och psykiska hälsa.” Elevens förmåga att utföra rörelser och ge uttryck för känslor samt kunna reflektera och värdera fysiska aktiviteter betydelse för livsstil utifrån ett individ- och samhällsperspektiv.

skolan. <ul style="list-style-type: none"> • Ha erfarenheter av vanliga idrottsaktiviteter och ha kunskaper om skaderisker. 	vatten, inklusive livräddande första hjälpen. <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunskaper i vanliga rörelseaktiviteter och hur de kan bedrivas på ett säkert sätt. 	
--	---	--

Idrott och hälsa
<i>Långsiktigt välbefinnande</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Positiva upplevelser av fysisk aktivitet leder till ett långsiktigt välbefinnande.

Syfte
<i>Intresse och kunskap om fysisk aktivitet</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ”Röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang”.
<i>Elevernas möjligheter och förutsättningar.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Planera, praktiskt genomföra och värdera idrott och andra fysiska aktiviteter utifrån olika synsätt på hälsa, rörelse och livsstil.
<i>Förståelse vid friluftsliv och säkerhet samband fysisk aktivitet.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • ”Genomför och anpassa utevistelser och friluftsliv efter olika förhållanden och miljöer” • ”Förebygga risker vid fysisk aktivitet samt hantera nödsituationer på land och i vatten.”
<i>Sammanfattning av syftet.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla olika förmågor.

	Centralt innehåll	
<i>Rörelse i år 1-3</i>	<i>Rörelse i år 4-6</i>	<i>Rörelse i år 7-9</i>
Undervisningen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • Grovmotoriska grundformer. • ”Enkla lekar och dans och deras regler.” • ”Takt och rytm i lekar, danser och rörelse till musik.” • Och lekar och rörelse i vatten. 	Undervisningen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • Sammansatta grundformer. • Olika lekar, spel och idrotter både inomhus och utomhus. • ”Takt och rytm i lekar, danser och rörelse till musik.” • ”Simning i mag- och ryggläge.” 	Undervisningen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • Komplexa rörelser med koppling till rörelse och hälsa. • ”Traditionella och moderna danser samt rörelse- och träningsprogram till musik.” • ”Olika simsätt i mag- och ryggläge.”
<i>Hälsa och livsstil i år 1-3</i>	<i>Hälsa och livsstil i år 4-6</i>	<i>Hälsa och livsstil i år 7-9</i>
Undervisningen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • ”Ord och begrepp för och samtal om upplevelser av lek, hälsa, natur- och utevistelser.” 	Undervisningen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • ”Kroppsliga och mentala effekter av några olika träningsformer.” • ”Kulturella och geografiska förhållanden i närmiljön som 	Undervisningen ska innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • Målsättning för fysiska aktiviteter. • ”Ord och begrepp för och samtal om upplevelser och effekter av olika

	<p>påverkar och möjliggör valet av fysiska aktiviteter.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förebyggande av skador och ”ord och begrepp för och samtal om upplevelser av olika fysiska aktiviteter och träningsformer, levnadsvanor, kroppsuppfattning och självbild.” 	<p>fysiska aktiviteter och träningsformer.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysiska aktiviteter kopplat till lärande om arbetsställningar, belastningar och förebyggande av skador. • ”Olika definitioner av hälsa, samband mellan rörelse, kost och hälsa och sambandet mellan beroendeframkallande medel och ohälsa.” • ”Kroppsideal inom idrotten och samhället i övrigt. Dopning och vilka lagar och regler som reglerar detta.” • ”Första hjälpen och hjärt- och lungräddning.” • Hur individens val av idrott och fysisk aktivitet påverkas av olika faktorer.
--	---	--

<p><i>Friluftsliv och utevistelse i år 1-3</i></p> <p>Undervisningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Att orientera sig i närmiljön och enkla kartors uppbyggnad. • Begrepp som beskriver rumsuppfattning.” • ”lekar och rörelse i natur- och utemiljö.”, • ”Allemansrättens grunder.” • ”Säkerhet och hänsynstagande i samband med lekar, spel och vid natur- och utevistelser.” 	<p><i>Friluftsliv och utevistelse i år 4-6</i></p> <p>Undervisningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Att orientera sig i natur- och utemiljön med hjälp av kartor. Kartors uppbyggnad och symboler.” • ”Lekar och andra fysiska aktiviteter i skiftande natur- och utemiljöer under olika årstider.” • ”Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.” • ”Säkerhet och hänsynstagande vid träning, lek, spel, idrott, natur- och utevistelser.” • ”Badvett och säkerhet vid vatten vintertid. Hantering av nödsituationer vid vatten 	<p><i>Friluftsliv och utevistelse i år 7-9</i></p> <p>Undervisningen ska innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Att orientera i okända miljöer med hjälp av kartor och andra hjälpmedel för positionering.” • ”Hur olika friluftslivsaktiviteter kan planeras, organiseras och genomföras.” • ”Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.” • ”Kulturella traditioner i samband med friluftsliv och utevistelse.”
--	--	---

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6	Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9
<p><i>Eleven kan delta, kan anpassa, kan samtala, kan simma, kan genomföra, kan orientera sig, kan ge enkla beskrivningar och kan hantera olika delar av ämnet idrott och hälsa.</i></p> <p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delta i lekar, spel och idrotter i olika miljöer och anpassa sina rörelser till viss del. • Till viss del anpassa rörelser till takt och rytm. • Simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. • Till viss del samtala om egna upplevelser rörande fysisk aktivitet och hälsa. • Med viss anpassning genomföra olika aktiviteter i olika miljöer samt känna till allemansrättens regler. • Orientera sig i kända miljöer med hjälp av en karta med viss säkerhet. • Ge enkla skadeförebyggande beskrivningar. • Hantera nödsituationer vid vatten med hjälpskap under olika årstider. 	<p><i>Eleven kan delta, kan anpassa, kan simma, kan samtala, kan utvärdera, kan planera och genomföra, kan förebygga, kan orientera sig, kan hantera olika delar av ämnet idrott och hälsa.</i></p> <p>Eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delta i lekar, spel och idrotter som innefattar komplexa rörelser i olika miljöer till viss del. • Till viss del anpassa rörelser till takt och rytm i danser och träningsprogram. • Simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. • Sätta upp mål och planera träning på ett i huvudsak fungerande sätt. • Genom att samtala om egna upplevelser utvärdera aktiviteter och föra enkla och till viss del underbyggda resonemang om hur kost och andra faktorer kan påverka hälsan. • Planera och genomföra friluftaktiviteter med viss anpassning till olika förhållanden, miljöer och regler. • Med viss säkerhet orientera sig i okända miljöer och använder då kartor och andra hjälpmedel. • På ett i huvudsak fungerande sätt förebygga skador genom att ge enkla beskrivningar av risker kopplad till fysisk aktivitet. • Hantera nödsituationer vid vatten med alternativa hjälpmedel under olika årstider.